

NEPÜNK

Főszerkesztő: Wasserstrom Sándor

ZSIDÓ HETILAP

Felelős szerkesztő: Leitner Zoltán

Idegenek és paraziták?

Vannak a román politikában olyan tényezőkké vált egyének és kisebb, de annál hangosabb pártok, amelyek előszeretettel neveznek bennünket „idegenek”-nek és „paraziták”-nak. Pedig a romániai zsidóság zöme hosszú évszázadok óta ennek a földnek rögeihez tapad ősein keresztül, akiknek sirja itt van, akik minden idegszálukkal ragaszkodnak a szülőföld minden reális és romantikus adottságaihoz.

Hogy „paraziták” volnánk? Miért? Mert megteremtettük a román ipart és kereskedelmet? Akik ezzel vádolnak bennünket, rendszerint zsidók által alapított és még most is vezetett nagyvállalatok igazgatóságaiban ülnek benne. De ez nem teszi szordinóssá hangjukat. Talán azért is kiáltanak oly erővel, hogy ne vegyék észre őket? Miért az az animozitás az ipart és kereskedelmet üzőkkel szemben? Hát nem látják a gyűlölködők, hogy a világ legnagyobb népei, az angolok, amerikaiak, franciák ebbeli foglalkozásuknak köszönhetik nagyságukat és világtekintélyüket? Nem látják azt, hogy a romániai ipar és kereskedelem vállalja magára — akarva, nem akarva — az állami terhek nagyrészét? Két hatalmas oszlop ez, amelyen az állami apparátus tekintélyes sulya nehezedik.

Miért parazita az iparos és kereskedő? Tiltakozunk kell e megbélyegző epitheton ellen, mert igaztalannak és rosszakaratunak tartjuk. A zsidóság munkája, a kereskedelmen és iparon keresztül is feltétlenül konstruktív és nagy hasznára van az ország fejlődése szempontjából. Most, amikor az önellátásos politika minden országot arra kényszerít, hogy egymaga termelje a nyersanyagokat és dolgozza is fel őket, kétszeresen fontos, hogy minden ország ipara és ezzel kapcsolatosan kereskedelme fejlődjen és izmosodjon. Most, amikor a fejlődés irányvonala is megköveteli a rohamos industrializációt, nem gáncoskodás, hanem elismerés jár mindazoknak, akik ötletükkel, szorgalmukkal, kitartásukkal és rátermettségükkel elősegítik egy par excellence mezőgazdasági államnak, mint amilyen Románia — ipari fejlődését.

Tiltakozunk az ellen, mintha mi „idegenek” volnánk ebben az országban, vagy „paraziták”. Idegen az, aki idegenül érzi magát egy helyen, mi pedig nem érezhetjük magunkat azért sem idegennek, mert a befogadó román nép túlnyomó többsége sem tart annak bennünket. Csak a hecc-sajtó és a politikai érvényesülését ezúton keresők akarják ezt a beteges felfogást a köztudatba belepinnni. Nem vagyunk „paraziták”, mert produktívek vagyunk

Új közeli politikai küszöbén...

Leon Blum francia miniszterelnök tárgyalásai Lord Peel-el, a királyi bizottság elnökével

London. — Jólinformált körök értesülése szerint Lord Peel a közeli napokban Párisba utazik, hogy Leon Blummal, a Palesztina problémával kapcsolatos tárgyalásokat folytasson. Blum miniszterelnök nem csupán mint egy koloniális világhatalom vezetője, hanem mint zsidó is élesen érdeklődik Palesztina sorsa iránt és a most folyó nagyfontosságú tárgyalásokba bizonyára döntő szóval fog beavatkozni a zsidó érdek védelmében, bár mint arab területekkel rendelkező hatalom bizonyára a francia érdekeket se fogja egy pillanatra sem szemelől téveszteni.

Az angol fővárosba érkező héber lapok szerint Palesztinának két államra való osztásának tervét levették napirendről. Jelenleg az angol gyarmattügyi, külügyi és had-

tügyminiszter arról tárgyalnak, hogy egy zsidó, egy arab és egy semleges kantonra osztható-e Palesztinát, vagy sem? Felfüggeszték-e a zsidó bevándorlást? Megnyissák-e rekompenzációképpen Transjordániát a zsidó bevándorlás számára? Mértékadó körök véleménye szerint bizonyos az, hogy új Közelkeleti politikát kezd Anglia, amelynek egyik sarkalatos pontja az, hogy nyugalmat akar teremteni a Palesztina-kérdésben is.

Itt említjük meg, hogy tekintettel a most folyó rendkívül nagy horderejű londoni tárgyalásokra, Weizman prof. a Jewish Agency elnöke nem utazott Palesztinába az AC. gyűlésére, hanem Londonban maradt, épen úgy, mint Brodetzky professzor is, aki az executive politikai referense.

Németországban tilos héberül tanulni

Berlin. — A nemzeti szocialista kormányzat minden nap gondoskodik arról, hogy a zsidókra valamilyen rendelkezés formájában lesújtson. Indokolásuk szerint a külföldi zsidóság németellenes propagandája miatt hoznak folyton újabb zsidóellenes törvényeket. A Harmadik Birodalom hatóságai

újabbán a héber nyelv tanítását tiltották be. Elsősorban azokról a tanfolyamokról van szó, amelyeket a különböző zsidó szervezetek a Palesztinába kivándorolni akaró zsidók számára tartanak fenn. Az újabb intézkedés nagy megdöbbenést keltett úgy a német, mint a világ zsidósága körében.

Arab terroristák agyonlőtték Haifa rendőrparancsnokának helyettesét

Haifa. — Halim Basta arab rendőrtisztet, a haifai rendőrségi parancsnok helyettesét, amikor reggel lakása ajtaján kilépett, három arab terrorista kilenc revolverlövésrel leterítette. Egy arab rendőr, aki a tiszt kíséretében volt, megsebesült és kórházba való szállítása közben meghalt. Egy arab fiúcska, aki a közelben állott, szintén sebet kapott.

A haifai arab negyed azonnal kö-

rülzárták, valamennyi házat átkutatották, de a tetteseket eddig nem sikerült ellozni. Halim Basta-t sokszor megfenyegetik a terroristák. Mult év októberében már követtek is el ellene merényletet, amelyből nemrégiben épült fel. Akkor kijelentette, hogy nem fél semmiféle fenyegetéstől. A palesztinai héber sajtó nagy részvételt ir Basta haláláról, mert ezt a bátor férfit is a törvénytelen akciók újabb áldozatának tekintik.

és termelünk, egy nagy ország iparosodásának alapjait velettük meg és nyugateurópai lendületet vittünk bele, a régi, primitív gazdasági vérkeringésbe. Nem jár érte köszönet, mert hiszen megélhetésünkért tesszük, de gáncsot és megvetést sem érdemlünk. Nem vagyunk paraziták, ahogy az amerikai ipart sem tartják

annak s ahogy az angol kereskedő sem parazita. Kár a foglalkozási ágak közötti felfogás-különbséget kiélezni, mert ez az ország ártalmára is van. Nem vagyunk idegenek és nem vagyunk paraziták. Dolgozó, produktív emberek vagyunk, akárhol is állunk a gazdasági élet körforgásában.

Orthodox kóser vendéglő Párisban!

A párisi világ-iállítás látogatóinak figyelmébe ajánljuk

Hartmann Simon orth. kóser vendéglőjét **Paris**
Ardeali konyha, szolid árak! 4-e. Rue Ferd. Duval 19.

A nem létező „galíciai beszivárgással” akarja a magyar miniszterelnök megindokolni az ország antiszemizmusát

Darányi miniszterelnök szegedi beszéde.

Darányi Kálmán magyar miniszterelnök az elmúlt vasárnapon nagyszabású beszédet tartott Szegeden. A beszédnek a diktatúráról szóló része bennünket csak annyiban érdekel, hogy mélyen elítéli ezt a rendszert. Beszélt a miniszterelnök a magyar belpolitikai kínóésekről, majd azt hangoztatta, hogy együtt kell működni a szomszédállamokkal, úgy politikai, mint gazdasági téren. Amit ezek után mondott, az tarthat főképpen érdeklődésre számot az utódállamok zsidósága körében. Darányi miniszterelnöknek erre vonatkozó beszéd-részletében, vártak a jó és rossz vélemények a magyar zsidóságról. Adott egy halk kis csókot és utána egy csattanósabb pofonnak is beillő „oda-mondást”.

Mi volt a „halk csók” a félmilliónyi magyar zsidóság piruló homlokán? Azt mondta:

„A zsidókérdést utcai tüntetésekkel és fejbeverésekkel megoldani nem lehet. A kormány mindent elkövet, hogy a rendbontókkal szemben a törvények teljes szigorát alkalmazza”.

Ez banális sablon. „Mindent elkövet a rendbontókkal” — ezt ismétlik a világ minden nyelvéen, amikor a zsidókról van szó. Ezt dünyögte az orra alatt Wauchope palesztinai főkormányzó, amikor az arabokról van szó, ezt jelenti ki sok mássalhangzós csatfogással a lengyel miniszterelnök, ezt mondják mindenfelé, mintha nyomatott katekizmus volna, kormányfériak részére — házi és hazai használatra.

Ezután jön egy kis pofon...

„Tagadhatalan, hogy Magyarországon a zsidó lakosság arányszáma nagyobb, mint a legtöbb más országokban és arányszámán felül jutott érvényesülésre a gazdasági életben.”

Ezt mondja egy felelős miniszterelnök. Ugy látszik ő sem gondolkozott sokat ezen a problémán. Mert ha igen, akkor rájött volna arra, hogy míg főszolgabíró és állomásfőnök csak az lehet, akinek ki-neveznek, de bankigazgató, vagy iparvállalati vezető csak az lehet, aki jobban bír uszni a szabadverseny ezernyi veszélye között, a sok gazdasági törvény és nehézség között. Hát ő is úgy képzelte el a „megoldást”, hogy csak azt a néhány száz jól fizetett, vagy nagyjövendű bankvezért és iparmágnást kell eltenni az utból és akkor a magyar közeposztály kérdése önmagától megoldódik? Utig ismert érvek és ellenérvek. Az sehol és soha nem szur szemet, Magyarországon éppen úgy nem, mint a többi kelet és középeurópai országokban, hogy a biztos és nyugdíjas foglalkozási ágak nagyrésztében numerus nullus van. Azt valószínűleg Darányi magyar miniszterelnök sohasem kérdezte még meg egyetlen miniszteri referenstől sem, hogy a Vilézi Szék 12.000 földhöz jutott hadviselt tagjai közül, mennyi a zsidó? Mert mi megmondjuk: egy sem. Azt sem kérdezte, hogy az állami apparátus melyik ágában érte el a zsidóság a numerus clausus? Arra sem volt kíváncsi, hogy pontosan megállapítsa, hogy a magyarországi félmilliónyi zsidóság körében mennyi a proletár, mennyi a kispolgár és mennyi a nagytőkés? Bizonyára nem több a nagytőkés, mint másoknál. De a zsidóságnál még ezt is sokallja a miniszterelnök.

Végül a legnagyobb pofon — önmaguknak, a kormányzatnak.

Galíciai beszivárgásról van szó. A magyar liberális és kimondottan zsidó sajtó tizenöt év óta egyebet sem tesz, mint folyton felszólítja a kor-

mányzatot, hogy erre konkrétan válaszoljon. Hol vannak azok a galíciaiak? Szigorú határőrség van mindenfelé, a városok és falvak magyar rendőrsége és csendőrsége nem korrumpál és határozottan jól organizált szervezetek. Miképpen lehetséges az, hogy ezek a „galíciaiak” olyan ügyesek, hogy jellegzetes ruhájuk, haj- és szakáloiseletük ellenére, oly sokan beszivároghattak anélkül, hogy a közigazgatás faktorai ezt észrevették volna?

Megmondjuk: úgy, hogy az egész nem felel meg a valóságnak. Nincs „galíciai” beszivárgás, akik „üzleti mohóságukkal”, amint a magyar premier mondotta, irritálnák a magyar társadalmat. Talán az antiszemita sajtó rémlátásai között szerepel ez az uszító pont, de egy felelős politikusként nem ezek után szabadna elindulni. Mi más országban élünk, de ugylátszik jobban tudjuk, mint a miniszterelnök, hogy ez a galíciai beszivárgás a valóságban nem létezik. De jó propaganda eszköz. És meg kell mutatni „meskóék”-nak és „dücsönék”-nek, hogy jó keresztényen a miniszterelnök. Ő is tud zsidózni, ha kell és az ehhez szükséges fegyvereket, az antiszemita hecc-sajtó feszített arzenáljából veszi.

Igy vártak a simogatások és pofonok és mit tagadjuk, a simogatás enyhességét elnyomta a pofonok erőssége. Konklúzió: a miniszterelnök más tónusban kellett volna beszéljen. Több igazi argumentummal és kevesebb jelszóval, ami jól állhat másnak, de nem egy Darányinak.

A szegedi beszéd nem az elfogulatlanág min-taképe volt.

A pénzhamisítás büne

Nem akartunk róla írni. Mert olyan elkéserítő, olyan fájdalmas, hogy csak a legnagyobb fájdalommal emlékezhetünk meg róla. De hiába akarnánk hallgatni, a fővárosi sajtó hasábos tudósításokat és nagy képeket közöl az ardeali pénzhamisítókról. És a zsidó utca is felkiált hozzánk és azt követeli, hogy kell legyen elítélő szavunk azokkal szemben, akikben nem volt elég lelkiismeret ahhoz, hogy a mai súlyos helyzetben, amikor annyi animozitással kell küzdjünk, ne lépjenek az illegális pénzszerezésnek erre a legsúlyosabb és legelítélhetőbb útjára.

Régebben soha nem is hallottuk azt, hogy zsidók az intellektuális bűnözésnek ennek a legocsányabbjával foglalkoztak volna. Zsidó és pénzhamisító, két olyan fogalom volt, amelyet együtt sohasem vagy csak alig-alig lehetett hallani. És most azt kell olvassuk és halljuk, hogy rendesen ismert polgáremberek, nem a társadalom perifériáin lézengő munkanélküli ritterek, malomtulajdonosok és kereskedők, tisztességes ismert családok kezdtek hamis pénzt gyártani. Saját anyagi előnyükért elfelejtették azt, hogy ezzel egy milliónyi romániai zsidóra fognak igaztalanul rámutatni, a mai mérgezett antiszemita atmoszférában: ime a pénzhamisító zsidók.

Mindenesetre a legerélyesebben el kell háritsuk magunkról azt, hogy a közvélemény általánosítson. Nem vagyunk „cinkostársai” ezeknek, hanem éppen úgy szenvedő részesei tettüknek, mint az ország többi nem-zsidó lakossága. A hamis pénz ép-

pen úgy megbéuitja a mi életünket, éppen úgy tönkretesz bennünket is, mint másokat. A pénzhamisítás és a zsidóság nem azonosítható és mi fel-tétlenül fokozottabban elítéljük ezt a tettet, mint bárki is. Mi zsidók, a legerélyesebben elutasítjuk magunktól annak gondolatát, hogy felelőssé tegyennek egyesek bűnéért, mindnyájunkat. Egy zsidó lap hasábjain megmondhatjuk és meg kell mondjuk, mert feladatunk és kötelességünk, hogy az Ur nevének káromlása és meggyalázása ilyen szegénynek hozni a zsidó névre, a zsidó presztizsre, a minden-napi étellel keservesen küzdő zsidó százezrekre.

Mélységesen elítéljük az egész zsidó közvéle-ménnyel együtt ezt a bünesetet és megérdemlik a tettesek, hogy minden tekintetben megtagadjuk ve-lük szemben azt az együttérzést, amely különben a bajba jutott zsidó testvéreinknek kijár.

ÖTEZER ZSIDÓ CSALADOT TELEPE-TENEK LE A HOLTTEGER KÖRNYÉ-KÉN. A „Falastin” című arab lap értesülése szerint a közeljövőben egy régi telepítési terv megvalósításához látnak hozzá, amely ötezer zsidó családnak a kolonizálására irányul a Vadi Araba völgyében, amely a Holt-tengertől délre nyulik Akabáig, vagyis a Vöröstengerig. Ezen a vidéken egyetlen zsidó kolónia sincs még és ha igaz az arab lap jelentése, úgy újabb kolonizációs terület megnyitására van szó. — A Sir Herbert Samuel által alapított Council for German Jewry hivatalosan közölte a Jewish Agencyvel, hogy ezévi költségvetésébe ötvezer fontot vett fel négy száz németországi zsidónak a nyár folyamán, a palesztinai vegyes gazdaságokba való letelepítés céljaira. A Jewish Agency költségvetéséből újabb 18 ezer fontot szavaztak meg 300 németországi zsidó ifju mezőgazdasági kiképzésére.

— Jó családból származó 28 éves intelligens, zsidó és világi tudományokban jártas vallásos intellektuel fiatalember nőülni szándékszik. Keresi hozzáillő leány ismeret-ségét, akinek szülei benősülést részesíté-nek előnyben. Erdkelődők leveleit kéri le-ádóhivatalunkba továbbítani „Mislem” je-ligére.

NINCS ELLENTÉT A ZSIDÓ IGÉNYEK ÉS AZ ARAB KÖRÖK KÖZÖTT. Jeruzsálem. — S. Gottlieb varsói zsidó újságíró ki-hallgatáson fogadta az iraki miniszterelnök és néhány damaszkuszi arab előkelőség, akiknek jelentős szerepük van az arab nemzeti mozgalomban. A zsidó újságíró keresz-tül az iraki és szíriai arab politikusok azt ajánlották a Jewish Agencynek, hogy lépjenek közvetlen tárgyalásokba a libiai arabok-kal, zsidó-arab megegyezés érdekében.

David Ben Gurion, a Jewish Agency exekutívjének elnöke, mihelyt értesült er-ről a közvetítésről, a következő jelentést tette:

— Nem bizunk az arabok megegyezési készségében. De meg vagyunk győződve ar-ról, hogy a jövőben létre fog jönni egy me-gyegezés anélkül, hogy mi bármilyen koncesz-sziót is tennénk. Szerintünk tökéletes össz-hang áll fenn a mi igényeink és az arab jo-gok között. A zsidóknak Palesztinában való összpontosítása nem jelent semmilyen vesz-e-delmet az arab nép szabadságára és egysé-gére.

Budapestre utazók figyelmébe!

Orth. kóser penzió Budapest központ-jában, Andrássy-ut 43. szám. Modern ké-nvelemmel berendezett ragyogó tiszta szobák folyóvízzel. Kivánatra diétás konyha. Bővebb felvilágosítással szolgál a tulajdonos.

Friedman Józsefné

Kármel-pansio (Andrássy-ut 43)

Telefon: 12-89-67.

vagy Oradeán: özv. STRASSER IGNATZNE
Strada Nicolae Iorga 17. szám alatt.

Az ember tragédiája - és a zsidóember tragédiája

Madách Imre megírta az „Ember Tragédiáját”. Nem feladatunk, hogy irodalmi kritikát gyakoroljunk a mű fölött, azonban megállapíthatjuk objektíve és elfogultságtól mentesen, hogy egyike a világirodalom legragyogóbb gyöngyeinek. Témája, feldolgozása, eszmémenete akármilyen magas mértékkel is mérjük, a legelső klasszis. A művet külföld, illetőleg a nem magyarajku világ, nem ismeri. De azért vannak zsidók, hogy kihalásszák a gyöngyszemeket, hogy az emberiség közkincsévé tegyék. Így a legelső fordítások egyike: Avigdor Hameiri-é, aki héber nyelven adta ki a remekművet és ezáltal Amerika héberül olvasó tömegei éppen úgy ismerik már, mint a lengyel gettók intellektueljei és Palesztina földjén is ezen üdül fel az üttörők dicső serege. De a német fordítás is zsidó műve: Mohácsi Jenő, pesti író dolgozott rajta évekig és szakkörök véleménye szerint, minden tekintetben méltó, a nagy mű szelleméhez.

Nos, éppen erről a Mohácsi Jenőről léssen ezúttal szó. Az elmúlt évben Bécs legelőkelőbb színházában sorozatos előadást ért az Ember Tragédiája és a napokban Hamburgban adták elő, mint a magyar géniusz legjellemzőbb alkotását. A németek sorozatosan megsértették nem csupán a zsidó Mohácsi Jenőt, hanem magát a darabot is. A „Völkischer Beobachter” például azt írja: míg Budapesten a német szellem reprezentánsaként Goethe „Faust”-ját adják elő, „csereképpen” a hamburgi színház „Imri Madách” „Faustdichtung”-ját adja elő. Ez azt

jelenti magyarul, hogy Madách darabja nem más, mint utánköltése a német óriás nagy művének. Nem önálló mű, csak „utánköltés”. Ez ellen végeredményben nem lehet pretenzió, ezt majd elintézik a magyarok. Ami legalább olyan furcsa, az, hogy agyonhallgatják a fordító Mohácsi nevét — mert zsidó. És Mohácsi tud róla és beleegyezett. Mit is tehetett volna egyebet? Odaadja tehetségét, szívét, tudását egy munkához és jönnek a teutonok és agyonhallgatják.

Madách remekműve végigvonul az „ember” tragédiáján és nem hisszük, ha ma élne, nem-e tenne be még egy nagy jelenetet, a melynek címe az volna: a zsidó tragédiája. Mert az ember általános tragédiájához hozzájárul még egy plussz is: és ez a zsidóember tragédiája, a Mohácsi és a mohácsik nagy tragédiája...

Mit jelent számokban

a németországi „zsidó veszedelem”?

Már többször megírtuk, de még önmagunknak is mindig újból és újból elő kell vennünk a számadatokat, hogy rádöbbenjünk arra a hazugságra, amelyet a németek világgá kürtölnek, a „zsidó veszedelem”-ről. Hatvanhat millió német él a Harmadik Birodalom határain belül. Az öök minden hatalom, kezdve a legszegényebb vasúti baktertől, a vezérkancellári székig. Az öök egy hatalmasan felszerelt tökéletes hadsereg. Az öök a vagyon, minden, minden a fajnemeket birtokában van. És kik állanak velük szemben? 1936 április 1-én hivatalos német statisztika szerint összesen 406.000 „fajzsidó” élt még német területen. Ebből is eltávozott egy év óta körülbelül 24.000, akiknek 85 százaléka 45 éven aluli volt. Általában, a hitleri éra óta a fiatalság indult el jórészt új életet kezdeni a világ minden részébe. Bátran állíthatjuk, hogy a németországi zsidók fele olyan korban van, amikor az ember többet gondol a temetőre, mint új élet kezdésére. A vagyonukból, állásukból kitett, életremé-

ELECTA SZÖVETEK

az 1937-es ujdonságainak oradeai egyedüli közvetlen gyári lerakata

DEUTSCH
Posztóáruház
Str. Avram Iancu 4.

nyüktől megfosztott zsidók örövendenek, hogy egyik napról a másikra tengődhetnek a horogkereszt gí-gászivó nőtt árnyékában. És még mindig „sokan vannak.” Ha jól számoljuk, legfeljebb százezer munkaképes zsidó ember dolgozik ma a birodalom területén. És ez a százezer elnyomott, leterrorizált, meggyalázott, megszégyenített, szerencsétlen száz-ezer áll szemben 66 millió némettel. És még mindig zsidó beszedelemről beszélnek. A világ azt hiszi — öök maguk is hirdetik, — hogy öök bátor nép. A német nem fél csak az Istentől — mondotta a Kaiser is Hitler még tovább ment. Az ő elve, a német nem fél senkitől, — de még az Istentől sem. Senkitől a világon, — csak 400.000, illetőleg százezer civilruhás, megtört szerencsétlen zsidótól. Hatvanhat millió — százezerrel szemben. Hiszen ha minden zsidónak volna egy „gépfegyvere”, akkor sem kellene úgy félni tőlük, a felfegyverzett német népnek. De van nekik gépfegyverük? Még egy szegény kis bodzapuskájuk sincsen. Semmijük sincs, ha csak nem „aktívum” az, hogy milyen rejtett energia lehet bennük, ha ennyi ember, egy megszervezett hatalmas nép ennyire fél tőlük?

Mindegy: istálló vagy szalon?

Lapunk más helyén rövid és megrázó hírt közlünk. Egy palesztinai kolónián megölték a golyók egy asszonyt. Abban a pillanatban érte a távolról elsütött, azután gyáván megfutó gyilkos puskagolyója, amikor éppen kora reggel az istállóból lépett ki. Mit csinált ott az istállóban Mali Engelhardt nevű zsidó asszony? Mit csinált a kora reggeli órákban,

Mindennemű

Rheumás

fájdalmaknál, köszvény, idegzsába és hasonló megbetegedéseknél a Togal-tabletták biztosan és gyorsan hatnak. Ha orvosok ezrei ajánlják és szert, Ön is bizalommal használhatja. Meglepően kedvező eredmények olyan esetekben is, mikor semmiféle más szer nem használt. Egy kísérlet meg fogja győzni! Kapható gyógyszerárakban és drogériákban 42, 14 és 3 tablettás csomagolásban.

Elrabolt zsidó gyermekek kinszenvedései a cári Oroszországban

A „kantonisták” temploma.

A múlt században az orosz zsidóság szenvedései égbekiáltóan nagyok voltak. Nem volt az életnek egyetlen megnyilvánulása sem, ahol türelmet, vagy megértést észlelhetek volna a cári hatalomtól. Szédületes skálája van az emberi szenvedésnek és bámulatos az a leleményesség, ahogy a régi Oroszországban kínozni tudták a zsidókat. Voltak a zsidóság körében, kimagaslóan nagy jellemek és fájlavivő hatalmas szellemek, akik önmaguk kinszásával és sanyargatásával akarták enyhíteni a nagy tömegek fájdalmát és szenvedéseit. Így a híres két caddik, a rizsener és szlonomer rebek, örökké vándoruton jártak, hogy kínozzák magukat, hogy a zsidó szenvedéseket közvetlenül tanulmányozhassák és enyhítsék. Vándorlásaik alatt eljutottak egyszer Moszkvába, az ezer templomok városába s éppen Jomkippur előnapja volt. A moszkvai zsidók nagy ünnepélyességgel fogadták a híres rebeket és öök azonnal aziránt érdeklődtek, hogy melyik zsinagógában lehet a legújtabban imádkozni Kolnidre estjén és hol láthatják a legnagyobb zsidó szenvedést?

A chatfimok, a kantonisták imaházában — volt a felelet és a két nagy rebek elment ebbe

a templomba, hogy itt, ezek között a nagy szenvedők között töltsék el a Szombatok szombatját.

A kantonisták... így hívták azokat a kiskorú zsidó gyermekeket, akiket a cári gonoszság arra kényszerített, hogy 25 évet töltsenek katonai szolgálatban. Akkor még nem volt általános katonai kötelezettség az Atyuska országában és így erőszakkal verbuváltak „ujoncokat”, akik nem szabadulhattak egy negyedszázadnál előbb az uniformistól és ezt a hosszú időt is 18. életévüktől számították. Tekintettel arra, hogy a zsidók tudták, mit jelentenek ezek a szolgálatok, elrejtették gyermekeiket, mire a verbuválók rabolni mentek a zsidókat helyekre és erőszakkal hurcolták el a kis zsidó fiúcskákat. Alig volt 7—8 éves egy gyermek, ki pott téve annak, hogy „kantonista” lesz. Pontosan most száztíz esztendeje annak, hogy ezt a kötelezettséget rárótták a zsidókra és tartott 1856-ig, amíg II. Sándor cár be nem vezette az általános védkötelezettséget. Rendkívül nyersen és brutálisan bántak ezekkel a gyermekekkel. Külön zászlóaljakat szerveztek és az orosz gyermekek is kimondhatatlanul sokat szenvedtek. Hát még a zsidó fiúcskák, akiket ugyszólván anyjuk öléből cipelték el, hogy kemény katonai szolgálatra képezzék ki őket.

Természetesen legfőbb igyekezetük oda irányult a cári pribékeknek, hogy ezeket a gyerekeket kikereszteljék. A testi szenvedésekhez

hozzájárultak a lelki torturák. Messzire vitték a zsidókat a rayonoktól ezeket a szerencsétleneket, hogy minden kapcsolatuk megszakadjon a szülői házzal és az otthon levegőjével. — Egy kikeresztelkedett zsidó, nénszerint Lewison tanár, aki a szentpétervári akadémián tanított, a múlt század ötvenes éveiben egy kis katekizmust állított össze, amelynek alapján ezeket a gyermekeket megkeresztelték. Egy időben a hitközségek kötelessége volt ezeknek a kantonistáknak az állítása és retentő ellen-tétek kirobantója volt ez a rendszer, mert rendszerint a jobb szülők elintézték, hogy gyermekeik mentesüljenek a „kantonisták”-nak adandó emberáldozat alól és a szegény zsidók szenvedését ezzel is fokozták.

Ezeket hívták kantonistáknak. Képzeltető, hogy a múlt század közepétől, amikor annyi forradalom, háború dult Európaszerte, milyen élete lehetett egy katonának, aki, ha nem hagyta ott a fogát valamelyik csataterén, amikor 40—50 éves korban leszerelt, már öreg, agyonnyomott, összetört ember lett. A kis élénk szemű kisfiúkból, akiket elraboltak, testileg, lelkileg összetörték, agyonkínáltak, mint félig halottak kerültek vissza szülőhe-lyükre, ahol már nem volt senkijük és semmi-jük és tengették nyomorult életüket. Sokan közülük, katonai szolgálatuk letele után ismét zsidókká lettek és ez adott egy kis lelki enyhülést szenvedéseikre.

Ezeknek a templomába mentek Kolnidre

a tehénistállóban, ott messzi Palesztinában, Sárón gyönyörű völgyében? Talán bridzspartin vett részt? Vagy szépművészeti szalonban volt, ahol a zsidó asszonyok szokása szerint, — amint azt az antiszemita pesti sajtó mondta — libazsírral kengette magát? Vagy talán korzózott ott Maly asszony, élte a zsidó asszonyok „gondtalan” életét?

Nem és ezerszer nem! Az a szegény 38 éves asszony, bizonyára a hajnali órákban felkelt, enni adott az állatoknak, megfejtte a teheneket és távol a világ irigységétől, zajától és rosszasságától, úgy vélte, hogy most már senkise bánthatja, hiszen nem „szur szemet”, nem ül klubok fotójeiben, nem „flancol”, nem korzózik és nem áll utjában senkinek.

Visszament a röghöz, ment úgy élni és dolgozni, mint sokmilliónyi parasztasszonya él a világnak. Hajnalban felkelni, dogozni, produktív életet élni. És ekkor, igen, ekkor jön a gonosz emberi-állat, egy arab személyében és — nem bírja látni a dolgozó paraszti sorban élő zsidó asszonyt sem. Agyonlövi, megöli, szegény szerencsétlen Maly asszonyt, aki a kórházban néhány órára a mérenyletre, kilehelte nemes lelkét.

Mit öltek meg ezzel? A mi akarásunkat? Nem lehet! Visszariasztanak valamitől? Nem és ezerszer nem! A mi asszonyaink tovább viselik mártírsorsukat és ahogy megállják helyüket a szalonokban, úgy, vagy talán még jobban megállják helyüket a fejéknél is. Igen, a mi asszonyaink, akiket akkor sem hagynak élni, ha nem bridzsszalonokban élnek, hanem a szerény parasztasszonyok sorát vállalják. Mi sehohsem és sehogysem élhetünk. Szalon, vagy istálló — mindegy. Pusztulásra ítélnék bennünket, de mi nem hagyjuk magunkat visszariasztani. Mi élünk akarunk és fogunk is. Egy-egy ember életét elvehetik, de népi energiánkat nem törhetik meg sohasem!

A bucaresti községi választások tanúsága

Bucarestiben, a fővárosban nagyjelentőségű politikai esemény játszódott le pénteken. A város tanácsát választották meg és ezzel kapcsolatban természetesen felmerült a nagy kérdés. Mit tudnak felmutatni a szélsőséges agitációt kifejtő extrém jobboldali pártok? A fővárosi közönsége válaszolt

estére a rizsener és szloimer rebbek. Az öreg hadastyánok, a sebekről éktelenített, marcona külsejű, de különben megroppant emberek között imádkoztak. És egy öreg „kantonista” állott az imazsámoly elé, hogy recitálni kezdje az örökszép dallamot. S közben sirva-jajongva hallották a szerencsétlenek jajkiáltásait.

— Mit adhat már nekünk Ribonaj sel olám? Pénz nem kell nekünk, tengődünk a kis kegydíjon, amit az Atyuska adott. Mit kérhetünk Tőled, hiszen ami a legszentebb számunkra, a család sem okozhat örömet, mert minék nemzünk gyermekeket, hogy „kantonisták” legyenek, hiszen a törvény szerint őket vihetik el legelőször? Életük csupa szenvedés volt, semmi öröm, csak kínlás. Huszonöt évet, harmincat, egész életünket ott töltöttük a büzös kaszárnyákban, csatutereken, távol mindentől, ami Istennek tetsző, távol mindentől, ami emberi. Összetört, megrokkant beteg, szenvedő szerencsétlenek vagyunk mi mindannyian, akik itt imádkozunk és csak arra kérünk Örökkévaló, hogy szüntesd meg Izrael fiainak kimondhatatlan szenvedéseit.

Ezt hallgatta végig a két nagy caddik és megrendülten hallgatták ezeket a mélyről jövő sirásokat, amelyek megkínzott, agyongyötört emberek melléből szakadtak ki... Ez volt a „kantonisták” szomorú tragédiája a múlt század közepétől... a „dicső” Atyuska országában... a végtelen orosz steppéken és vérrel ázott mezőkön...

arra a kérdésre, amelyet valamennyi román párt mellének szegezett. Rendes polgári demokratikus és parlamentáris kormányzatot akartok, vagy pedig diktatúrát? Nem babra ment a játék és valamennyi párt érezte, hogy itt olyan „előcsatározás” folyik, amely az egész harc kimenetelére döntő hatással lehet.

Az eredmény számunkra zsidókra is kielégítőnek mondható. Bár a bucaresti zsidóság sem aktív, sem passzív szerepet nem igen játszott a választáson, annál szebb és jobb, hogy a lakosság erős többségben a szabadság, a nyugalom és a békés jogrend mellett nyilatkozott meg. A szélsőjobboldali pártok erősödtek ugyan az utóbbi évek folyamán, de azért mégis a lakosság 77 százaléka a demokratikus pártokra adta le szavazatát. Meglepetés, hogy a vaidisták a harmadik helyre jutottak, miután a liberálisokra 16.000, a nemzeti parasztpártra kerekén 10.000, viszont a vaidistákra hatezernéhány száz szavazatot jutott.

Hetvenhét százalék huszonhárommal szemben. Amint legutóbb is írtuk, nekünk a legfeszültebb figyelmet kell tanúsítani minden választással kapcsolatban, hogy mérlegeljük a demokrácia és fascizmus élet-halál harcát. Mennyivel inkább kell figyeljünk azt, ami nálunk történik, hiszen ezzel legközelebbi életérdekeinkről van szó. Bucaresti lakossága szavazott és ezzel a mai viszonyok mellett meglehetősen elégedve. Amíg a fővárosi lakossága a polgári, parlamenti, demokratikus pártok mellett nyilatkozik meg és nem a szélsőséges, extrém antiszemita pártok mellett, addig nincsen nagy baj. Addig nyugodtan hajthatjuk élomrá napi gondoktól és életküzdelmekről meggyötört fejünket.

Ez a tanulsága a bucaresti választásoknak.

Régi igazság: zsidóknál

kezdődik és másutt folytatódik

Törvényszerűséggel ismétlődik Németországban az, ami a történelem folyamán már évszázadokkal ezelőtt és századokon át, keleten és nyugaton mindig megismétlődött. Előbb jön a zsidók üldözése. Ezen a nem-zsidó közösség, csaknem egyhangulag nevet. Azután a romboló erők másfelé keresnek ki-elégülést. A zsidókat úgyahogy „elintézték”. Akkor jöhetnek mások. Ha a zsidó vagyion ellen indul a harc, utána a nem-zsidó vagyion ellen is mennek. — Ha a gazdag zsidókon elvégezték a rombolást, jöhetnek a nem-zsidók. Ha viszont a zsidó dolgozók ellen indul irtóhadjárat, akkor folytatódik a nem-zsidó dolgozók. Ha a zsidó egyház ellen indul az üldözés, a folytatás itt sem maradhat el. Rendkívül sok történelmi példát tudnánk felsorolni, de nem tesszük, mert nincsen rá időnk és helyünk.

Vegyük azt, ami napjainkban történik és fényes igazolása fenti elméletnek. Amikor a hitlerizmus bontogatta szárnyait, a német katolicizmus is a támogatók között volt. Az egyház sem nézte idegenkedéssel ezt a harcot. De mi történt? Amikor a zsidóság üldözése már nem nyújtott elég kielégülést a szadista és izgatott, elégedetlen tömegeknek, jött a katolikus egyház. Példa erre az az eset, ami Dortmund közelében leó Balve, veszfáliei városban történt. A husvét ünnepek előtt, összerombolták a szentségeket. A husenbergi Pius kápolnában mindent széjjelromboltak, mindent, ami egy katolikus hitű embernek a legszentebb. A rombolás helyén egy gépirásos cédulát találtak, amelyen ez állott:

— Le a zsidósággal és a kereszténységgel, éljen a szabadság!

Husvét vasárnapján mindenki feketébe öltözött, ment a templomba. Mindenki gyászolta a vandál kezek pusztítását.

Gyermeke iskolába jár?

Gondoljon egészségére!

Lásza el

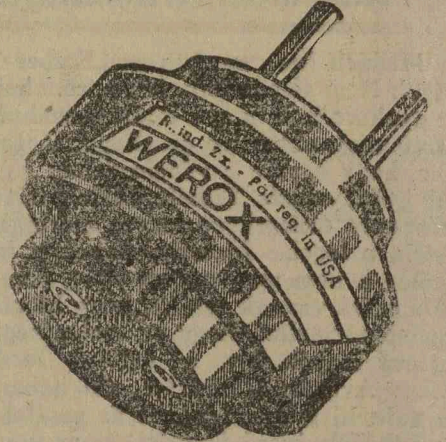
SENLASLO (Szt. László)

Iertőtlenítő toalettszappannal Udil — Fehérit — Fertőtlenít DENTONAL fogpasztával

Ujdonság! Ujdonság!

Werox-áramszűrő
fontos kiegészítőrésze minden rádióknak.

1. Csökkenti a hálózati zörejekeket.
2. Csökkenti az áramfogyasztást.
3. Óvja a lámpákat.

Gyári garancia. Nem kell szerelés. Minde rádió szaküzletben kapható: **240** lei

Ez történik Németországban. Így bánnak most a katolikusokkal. Miért? Mert a huligánizmus nem áll meg a zsidó templomnál, hanem tűz módjára a szomszéd házat is fenyegeti. Előbb mindenki nevetett Németországban, amikor a hep-hep csak a fél-milliónyi zsidó ellen irányult. De most már huszonötmillió katolikus szentségeit is földre tiporják. — Ez már fáj. Nevetséges volna levonni a tanulságot nekünk: nem kellett volna elkezdni és nem szabad lett volna támogatni a náci-huligánizmust. Mi vonjuk le a konzekvenciákat? Nevetséges. Ők nem fogják levonni, ami viszont szomorú és rendkívül tragikus.

Spira munkácsi főrabbi állapotában javulás állott be

Munkács. Spira Lázár főrabbi állapotában örvendetes javulás állott be. A napokban rendkívül sok híve érkezett a városba. Közöttük számos főrabbi is, közöttük a debreceni és ungvári főrabbi is. A nagybeteghez a kezelő orvosok rendelkezése értelmében nem engednek be senkit, kivélt képeznek fentnevezett főrabbi, akik néhány percig bent lehettek a nagybetegnél, aki néhány szót váltott velük.

Ezzel kapcsolatosan említjük meg, hogy régi szokás szerint, amikor egy ilyen nagy ember megbetegszik, hívei iveket köröznek, amelyekre feljegyzik, hogy ki mennyit áldozna fel életéből, hogy ezzel a nagybeteg életét megmentésék. Voltak, akik egy-két napot, de voltak olyanok is, akik heteket, hónapokat áldoztak. Huszezernél több napot ajánlottak fel a hívek — körülbelül 50—60 évet — és ezt az irást a frigyszekrénybe tették. A beteg főrabbi állapotában beállott javulás osztatlan örömet kelt a zsidóság körében, mert a Tórának és a vallásnak kétségkívül egyik erős oszlopa Spira Lázár munkácsi főrabbi.

A szadagorai rabbiudvar alkonya . . .

Évszázadon keresztül uralkodott százezernyi chasszid hívének lelkén a szadagorai rabbidinasztia

Rabbi Izrael Friedman, akiben a Bal Sém lelke költözött a legenda szerint. — Négyfogatu ezüstveretekkel díszített hintón kocsizott és fejedelmi luxussal vétette körül magát a rebbe. — I. Miklós cár fogságba vetette és kiűldözte Oroszországból. — Szadagora, mint rabbidinasztia centruma. — A világháború folytán Szadagora tönkrement, mivel a rabbicsalád Bécsbe költözött.

A „Népünk” eredeti riportja.

Szadagora. Érdekes csengése van ennek a szónak a zsidó tömegek lelkében. Szadagora. Csodarabbi. Ez a két fogalom elválaszthatatlan. De nem is különös ez, mert hiszen Szadagora nem is jelent egyebet, mint a Friedmann dinasztia dicsőségét és amikor lealkonyul a világháború nyomán a nagy családnak — vége Szadagorának is.

1769-ben, a török-orosz háború idején létesült Szadagora és rögtön tömegesen telepedtek le ott zsidók. Spleny Gabriel tábornok Bukovina első kormányzója támogatta a zsidók szadagorai letelepülését. Szabad várossá akarta tenni és 1790-ben valóban olyan kerület lett, amelyben zsidók szabadon telepedhettek. Így lett Szadagorában egy „mellékhitközség”, a cernauti főhitközség mellett. Cernauti és Suceava után, Szadagora lett Bucovina legnagyobb zsidó közössége. Természetesen chasszidikus beállítottságú volt ez a zsidóság és így érthető, hogy amikor 1841-ben a „ruzsiner”, a szadagorai rabbidinasztia első nagy reprezentatív alakja letelepülési helyet keresett magának, akkor Szadagorát találta a legjobbnak és legmegfelelőbbnek — a legjobb milliőnek. Az osztrák kormány nem akarta megengedni a bukovinai letelepülést és négy évig tartott, amíg megengedte a szadagorai letelepülést.

A SZADAGORAI FRIEDMANN-DINASZTIA FÉNYKORA.

Az első „szadagorai” rabbi Izrael, a pogrebicsi rabbi Salamonnak fia volt, 1797-ben született. A kievi kormányzóság kis városkája volt születési helye. Már apja is nagy caddik volt, anyja pedig a híres cernobily rabbi Nachumnak volt unokája. Már születését mondák övezték. Chasszid körökben szájról-szájra járt hagyomány, hogy Bal Sém lelke szállt le a földre, negyven évvel halála után, ahogy megjósolta és ez az első szadagorai volt, hiszen apjának, Salamonnak, a fiú születése előtt egy évvel azt mondotta nagybátyja, rabbi Mordechaj, hogy „*térj haza, nemsokára fiad születik, akibe Bal Sém lelke költözik . . .*”

1813-ban, amikor bátyja Ábrahám — aki nem volt predestinálva, — meghalt, 16 éves volt Izrael. Hirneve, tekintélye, népszerűsége hihetetlen gyorsasággal nőtt, különösen a kievi és volhiniai kormányzóság zsidósága körében. Pogrebicsből váratlanul Ruszin-ba, egy kis mezővároskába költözött, ahol fejedelmi luxussal vétette körül magát. Négyfogatu hintón kocsizott ki, amelynek ajtókilincsei is ezüstből voltak. Külön zenekara volt és külön énekkara. Nagy és felbecsülhetetlen tekintélye birtokában, a caddik több szabadságot is megengedett magának. Naponként például egy óra hosszágú fát vágott, valószínűleg azért, hogy testét erősítse. Fia, a csortkovi azt mondotta apjáról: „*akkor is világot épített, amikor fát hasogatott*”. Izrael rabbi valósággal az ég helytartójának, az egész chasszidikus világ képviselőjének tekintette magát és ennek nem egyszer büszkén és önértetesen kifejezést is adott.

Rabbi Izrael kifinomodott izléssel választotta meg öltözékét, de lakásában, hajviseletében, mindenben rendkívül kényes izlést áru

el. Amellett nagyon kevés étellel érte be és alig aludt napi három órát. Ő, akinek minden pillantásában, a magamagát figyelő férfiú komoly méltósága nyilatkozott meg, imponáló nyugalomban és méltóságban mondotta el imáit és soha nem akadt ember, aki megzavarta volna ebben. Ugyanilyen csönd honolt asztalánál is, még ha százak is étkeztek vele együtt.

Azt mondták róla, hogy valami más világból való, ezért érthető, hogy a hajlottkoru apti caddik, amikor mekérdezték tőle, hogy miért tiszteli ennyire rabbi Izraelt, kijelentette, hogy *a midras szerint, az ősatyák mellett egy fiatal ember is fog trónolni és a Midras, csak rabbi Izraelt gondolta ezzel.*

AMIKOR UJJAT HUZZOTT A CARRAL.

A ruzsiniék nem csupán hívei, hanem ellenfelei is voltak Nemcsak a maszkilim és a misznagdim, az ugynevezett modern zsidók között is, hanem saját táborában is voltak ellenfelei, a többi chasszid rabbik között is. Az a luxus-caddikizmus, amely rabbi Izraelnek vérebe ment át, a többi rabbival szemben hangoztatott nem mindég tiszteletteljes megjegyzései, nem egyszer közbotránkozást okoztak és növelte ellenségeinek számát. A „maszkilim”-ek, a szabadabb gondolkodásuaknak sem tetszett a zsidó néplelkekre való nagy hatalma és bevádolták I. Miklós cárnál, aki a zsidóság esküdt ellensége volt és aki az 1851. évi lengyel fölkelés elnyomása után még kegyetlenebb lett és dühét a zsidókon akarta tölteni.

A cár maga elé idéztette a rabbit és első szava az volt hozzá, hogy *olyan a szeme, mint egy „maleijsnik”-nek, forradalmárnak, majd két hónapra bezáratta Dunavitzba, amikor pedig azt hallotta, hogy guruló rubelekkel ki akarják szabadítani, Kiebe küldötte rabbi Izraelt, ahol tizenöt hónapig ült a börtönben.*

De még ennél súlyosabb megpróbáltatás előtt is állott, amikor arról volt szó, hogy a Kaukázusba, vagy esetleg Szibériába fogják száműzni.

Miklós cár azonban ez egyszer a gazda nélkül csinálta a számadást. Nem tudni, hogyan történt, de állítólag Voronzof herceg keze volt a dologban, elég az hozzá, hogy *Kiev kormányzója 1841 purimján megkapta a parancsot, hogy rabbi Izraelt bocsássa azonnal szabadon.* De alig ért át a határon, máris nyomon követte egy újabb elfogatási parancs és

MIT JELENT

a bizalom és az olcsó árak?

Erről meggyőződhet,

ha

felöltő, öltöny, kosztüm

SZÖVETET

KATZ

poszióáruházban

vásárol.

Avram Iancu-utca 1.

rabbi Izraelt az orosz kormány erősen kurrenáltatta, Bécsben, Lembergben sürgette a kiadását, de erre mégsem került a sor, mert egy egész falu parasztjai és pópái is esküvel erősítették, hogy rabbi Izrael az ő falujukban született és ausztriai alattvaló. Az orosz kormány még mindig követelte a „forradalmár” kiadását, míg végre a rabbi jóbarátai magánál Metternich kancellárnál léptek közbe, aki azt a tanácsot adta rabbi Izraelnek, hogy vásároljon egy nagy birtokot, hogy végre ne ériék orosz részről ilyen bántó támadások. Így költözött el Szadagorába, ahol a hívek ezreinek rajongó szeretetétől körülvéve, élte le hátralévő éveit.

Az igaz, nem ért el magas kort. Az utolsó évek üldözései, az állandó félelem és reszketés, amely a maga életéért és családjáért elfogta, ellenfeleinek vádaskodása megtörte erejét és egészségét aláasta. Azt mondták róla, hogy *Kieben a börtön törte meg erejét.* Ugyanis egy cellába volt bezárva egy orosz emberrel, a kit kormányellenes politikai üzelmei miatt vettek fogságba. Azonban a padon, amelyet a foglyoknak kiutaltak, az orosz egyház jelvényei voltak bevésve és ezért a „ruzsini” nem telepedett le rája, ha még olyan fáradt volt is. És mivel a szomszéd kolostor harangjai is állandóan zúgtak, hogy hirdessék ércnyelvükkel az orosz cárnak, az orthodox egyház fejének és a zsidóság kegyetlen elnyomójának a dicsőségét, a rabbi naphosszat befogta a fülét ujjával, arcát a fal felé fordította s gondolatába mélyedt.

1850-ben halt meg, alig 52 éves korában. Hat fiú maradt utána és ő alapította meg a szadagorai rabbidinasztiát, amely azóta annyi hirt és dicsőséget szerzett ennek a városkának és sok-sok könnyét száritotta fel a szenvedő zsidóságnak. Fia, aki a rabbiszéket örökölte, nemsokára meghalt és második fia, rabbi Ábrahám Jakob Friedmann lett utóda Szadagorában, akinél különösen megisméllődött apja esete, denúciálták a kormánynál és tizenöt hónapon át szenvedett ártatlanul nehéz fogsá-

Üzletátalakítás előtt

kabát-, kosztüm- és ruha-

SZÖVET

ujdonságainkat, selymet, vásznat, damasztárut

mélyen leszállított árban árusítjuk

Kerítész

nőidivatáruház

Oradea, Piața Regina Maria 1.

got. Többi fiai másutt telepedtek le, többek között Czortkóban és Husyatinban (Keletgalicia).

A SZADAGORAI UDVAR ALKONYA.

1914-ig folyton csak nőtt ennek a rabbinasziának tekintélye. Ha nem is gondolt arra, amivel rajongói illették a „ruzsiner”, mely szerint, hogy a palesztinai szent templomot akarná felépíteni, de az kétségtelen, hogy a múlt század közepén arab-mór stílusban épített pompás palotája az életigenlő, azt szerető, testet a lélekkel összekapcsoló chasszidikus felfogás hirdetője volt a szadagorai rebbe és öt követő utódain keresztül.

Amikor kitört a világháború, elmenekültek Wienbe. Ott maradt a pompás palota, ott maradt a kis városka három és félezer zsidósága, akiknek megélhetési forrása éppen az „udvar” volt. Hiszen a Szadagora „összlakosságának 80 százaléka zsidó volt. Tulajdonképpen már 1866-ban kapott törést a rabbinasztia felfelé ivelő karrierjének sugara. Akkor kapcsolódott szét a „bozoner” és a „szadagorer” chasszidok frontja. De nem ez volt Szadagora alkonyának legfőbb oka. Hanem a 23 évvel ezelőtt kitört világháború. Ma már a lakosság nagyrésze elköltözött onnan, akiket a világháború folytonos harcai még valamiképpen ott tarthattak. Szadagora az orosz és osztrák-magyar hadsereg nagy harcainak központjában állott és üszkös falak és lerombolt házak jelezték a háború vérzivataros furiájának nyomait.

Ma csendes, kicsi, jelentéktelen fészek Szadagora, csak a fogalom maradt meg, imponáló fényességben, hiszen nem is csoda. Hetven-nyolcan esztendő dícsőséges múlt állott mögötte, olyan évtizedek, amikor a földi boldogság nyugalmához tartozott egy keleteurópai zsidónak, hogy lássa, hallja a „szadagureret”, vagy legalább legendás életén, történetin épüljön, míg a kegyetlen mindennapi élet sivársága és a befogadó népek kancsukája ütötte sebes és vérző hátát.

Elkövetkezett Szadagora dícsőségének alkonya és most már szegény zsidó fuvarosok hiába állnak künn a messzifekvő állomáson, hogy bevigyék az utasokat, hogy ott töltsék az ünnepeket... nincs már négyfogatu, ezüstvetes diszhintó, üres a nagy palota, nem zümög már oly lendülettel az ének és az ima... Szadagorában, minden csendes...

— REVIZIONISTÁK DEMONSTRALNAK VARSÓBAN. London. A Times-nek jelentik Prágán keresztül Varsóból, hogy sokszáz revizionista tüntetett a varsói angol követség előtt, hogy a jelenlegi Palesztina-politika ellen protestáljanak. A rendőrség körülfárta a követési épületet és széjjelzörta a tüntetőket. Tíz-tizenöt letartóztatás történt.

Kaszával jöttél csuf halál hozzám.
Kár volt a fáradságért, itt a Hória ám.

Kapható gyógyszerárakban és drogériákban.

Lerakot: FARMACIA „CRUCEA de AUR” ZSIGMÓNDOVITS I. BARLA, Oradea, Piața Unirii

La Guardia new-yorki polgármester mondja:

„Édesanyám és én is büszkék voltunk zsidóságunkra és a Luzzatti családból való származásunkra”

La Guardia newyorki polgármester a horogkereszt elleni támadó szavai miatt nemzetközi sajtó-vihar központjába került. Németország összes újságjai kivétel nélkül a tajtékzó düh és elkeseredés fölötté szenvedélyes cikkek tömegét zudítják rá a newyorki polgármesterre. Az American Jewish Congress női osztályának szerdai gyűlésén, az 1939. évi newyorki világiállításra javasolt, vallásszabadságot hirdető templom felállításának helyesléseként hangzott el La Guardia beszéde a zsidóüldözés ellen. A németországi náciujságok most olyan szavakat alkalmaznak ellene, amelyeket ennekelőtte kinyomathatatlanok tartottak.

A náciapok Newyork város polgármesteréről ilyeneket irnak: „zsidó tacsó”, „piszkos talmud zsidó”, „felhajtó”, „newyorki gangsztervezér”, „zsaroló”, „laza agyvelejű ember”, „kutmérgező”, „háborus biéna”, „szemtelen zsidó pimasz”, „piszkos jellem”, „zsidó heccelő” és „zsidó apostol”.

GLÜCK HERMAN BUDAPESTI BANKTISZTVISELŐNÉL, LA GUARDIA SÓGORANAL HALT MEG ÉDESANYJA A VILÁGHÁBORU IDEJÉN

A Pesti Chevra Kadisa rákoskereszturi temetőjében egy sírkő áll a sokeze: között, amelyen ez a felírás van:

La Guardia Achillesné
szül. Cohen Irén.
Mehalt 1915 október 21-én
56 éves korában.

A pesti Chevra Kadisa temetői évkönyvében pedig azt olvassuk erről a halott zsidó asszonyról, hogy triezsti születésű volt, Mátyásföldön halt meg a világháború alatt és onnan temették a rákoskereszturi zsidó temetőbe. A Chevra Kadisa jegyzőkönyve szerint két fia és leánya maradt: „La Guardia Fiorello newyorki ügyvéd, La Guardia Ricardo newyorki hivatalnok és La Guardia Gemma, aki Glück Hermann budapesti banktisztviselő felesége.

La Guardia Fiorello választották meg három év előtt Newyork város polgármesterévé, óriási választási küzdelem után.

HOGYAN FOLYIK ZSIDÓ VÉR A NEWYORKI POLGÁRMESTER EREIBEN?

A La Guardia család spanyol eredetű. Később Olaszországba költöztek. A polgármester édesapja Olaszországból vándorolt ki Amerikába, ahol híres zenészerző és katonai karmester lett. Egyszer Triezstben töltötte szabadságát és ott ismerkedett meg egy triezsti zsidó családnak szép leányával Cohen Irénnel, akit La Guardia feleségül vett. Csak polgári házasságot kötöttek, mert Cohen Irén megmaradt zsidó asszonynak. A házasság után Amerikába költöztek és itt született három gyermekük, mind a hárman protestánsok lettek.

A három La Guardia testvér a protestáns vallásban nevelkedett ugyan, de édesapjuk megtanította őket héber imákra is, hogy ezzel zsidó feleségének kedveskedjen.

La Guardia polgármester édesanyja leányánál és vejénél lakott Budapesten, illetve Mátyásföldön. A világháborúban halt meg és mint igaz zsidóérzésű asszonyt temették el a rákoskereszturi temetőben 1915 október havában.

La Guardia zsidó édesanyját, aki Budapesten van eltemetve, rajongásig szerette. „A legjobb zsidóasszony az édesanyám”, mondotta mindig. A newyorki polgármester különben különösen beszél jiddisül és az amerikai zsidóknak igaz és őszinte barátja. A zsidó tömegek mind rászavaztak a választáson.

A PESTI SZENTEGYLET ÉS LA GUARDIA FIORELLO LEVÉLVÁLTÁSA

A pesti izr. Szentegyet abból az alkalmából, hogy Newyork város polgármesterévé választotta, igazi nagyrebecsüléssel köszöntötte levélben La Guardia-t

A polgármester így felelt:

Megkaptam a pesti zsidó szentegylet (Holy Jewish Community of the Hungarian Capital) megható átiratát és meghatva jelentem ki, büszke vagyok édesanyámra és büszke vagyok arra, hogy ereimben zsidó vér folyik.

— Édesanyám a Cohen-Luzzatti családból származott, Luzzatti olasz miniszterelnök, aki 1912-ben állt a kormány élén, unokatestvére volt édesanyámnak. A Luzzatti-család sokszáz év óta híres, nagy szerepet játszik a zsidóság történetében. Édesanyám és én is mindig büszkék voltunk erre a rokoni kapcsolatra. Ami édesapámat illeti, ő Foggiában született 1849-ben. Felekezetenélkülinek nevezték és mint muzsikus nagy nevet szerzett magának Olaszországban. Az előttem fekvő házassági levél szerint 1880 június 3-án kötött Triezstben házasságot édesanyámmal és a házassági oklevélben édesapám mint felekezetenélküli, édesanyám mint izraelita vallású szerepel.

— Még egyszer ismétlem, mélyen meg vagyok hatva a budapesti zsidóság kegyeletétől...

— ARCHEOLOGIAI MUZEUM LÉTESÜL PALESZTINÁBAN. Jeruzsálem. A héber egyetem elhatározta, hogy külön épületet emel az egyetem archeologiai gyűjteményének rendszeres kiállítására. Az egyetem vezetősége 10.000 fontot szavazott meg erre a célra, azaz a 45 ezer fonton kívül, amely e célra rendelkezésre áll egy délamerikai nagyszívű zsidó filantrop hagyatékaként a palesztinai archeologiai kutatások további finanszírozására.

HIREK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Oradea, Strada Iosif Vulcan 4
Telefon: 440

Előfizetési árak:

Beloldón: Hitközségeknek és vállalatoknak	500 lei
Magánosoknak egészévre	300
félévre	160
negyedévre	85
Külföldön: Csehszlovákiában	120-80, 45, 25 ck
Jugoszláviában	180, 95, 50 dinár
Magyarországon	25-15 pengő
A többi államokban	10-5 dollár

Naptár 5697

Népiünk* cikkeinek utányomását csakis a forrás megjelölésével engedjük meg.

Péntek: Ijjar 12, április 23.

Szombat: Ijjar 13, ápr. 24. 3: פריק

Heti szidra: אחר־קדושים

Heti haftora: חלה כבני

Szombat kezdete:

üzlet bezárás 7.05

gyertyagyújtás 7.15

Istentisztelet kezdete 7.30

Szombat befejezése 8.20

Vasárnap, április 25-én: פסח שני

Csülörtök, április 29-én: ל"ג בעומר

A harmincharmadik nap...

A szefira számlálásnak harmincharmadik napja... a lammedgimmel (33) beomer, azaz a számlálás harmincharmadik napja. Félünnep számba megy, mert érdekes jelentőségre tett szert a zsidó történelemben.

Ezen a napon kezdődik az aratás Palesztinában immáron évezredek óta. Rabbi Akiba tanítványai között duló járvány megszűnt ezen a napon. Ezért, illetőleg ennek emlékére megszűnnek a gyász jelei, amely 32 napon át annyira jelképezi a gyászt és ilyenkor szabad esküvőket is tartani, meg az örömnök kifejezését adni.

Ez a nap évszázadok óta annak, hogy meghalt a híres tanaita, rabbi Simon ben Jochai, aki rabbi Akibának volt tanítványa. Ő mondta, hogy csak Tórat tanul, mentesül a kenyeret kötelezettsége alól. Ő mondta azt is, ha tönkrement és kiellen várost látunk Palesztinában, annak a jele, hogy nem fizette és nem tartotta tanítót. A rómaiakat nagyon gyűlölte, ugyanígy, hogy meg akarták ölni.

Ezért egy barlangba rejtőzött, ahol tizenhárom Jánoskenyérrel s vízzel élt. Hogy ruháit kímélje, ruhanélkül ült, testét sebek borították és ennek dacára, folyton csak a Tannal foglalkozott. Öreg korában Rómába ment, hogy Marc Aurel császár leányát meggyógyítsa.

Meron községben, Safed közelében van sírja. Rabbi Simon ben Jochai sírjához ilyenkor nagy zarándoklat folyik. Török időkben az arabok ki akarták sajátítani és mellette temetni. A meroni zsidók akkor a portához fordultak s akkor megállapították, hogy a sír a zsidók tulajdona, de az arabok is zavartalanul imádkozhatnak mellette. Az arabok között is sok csodás eseményről regélnék a sírral kapcsolatosan.

Mose ben Shem — Tob de Leon, — aki 1220-ban született Leonban, a Soharról azt állította, hogy „R. Simon ben Jochai midrasa”, amely azt akarta jelenteni, hogy ő lett volna a Sohar szerzője, ezért biggyesztek a könyv címéhez epitetonként: „ha kodes” és azt tartják, hogy a Sohar is akkor kaptuk, amikor az ismeni kinyilatkoztatás volt.

Ez a nap emlékeztet arra is, hogy 1532-ben (1572-ben) ezen a napon halt meg

Rabbi Mozes ben Israel Isserles Krakkóban, akit „Rmo” néven ismernek a zsidók literatúrájában. A legenda szerint Mozes Isserles 5333-ban a Szfira számlálás 33-ik napján halt meg, miután 33 önálló művet alkotott. Az igazság az, hogy valóban ezen a napon halt meg.

Lag-beomer napja, az emlékezések napja... félünnep... az ifjúságnak örömmünnepe... amikor egy napra nincsen gyász és mi is felejtünk el egy napra, a zsidógyűlöletnek azt a pestisét, amely ma világszerte dul.

— Százötven török zsidó családot kiutasítással fenyegetnek. — Szófia. — Százötven család, akiknek török állampolgárságuk van, felszólítást kaptak a bolgár hatóságoktól, mely szerint rövid határidőn belül el kell hagyni az országot, amennyiben a török konzulátustól nem hoznak dokumentumokat arra vonatkozólag, hogy rendezett az állampolgárságuk. Mostanáig nem sikerült nekik egy ilyen iratot megszerezni. A bolgár kormány különben hajlandó őket a bolgár állampolgárok közé felvenni, ha hivatalos írásban kimutatják, hogy a török állampolgárságukról való lemondást elfogadják. Az egyik, a rendelkezés által érintett zsidó elkeseredésében kérvényt intézett Kemal Attatürk-höz, a török köztársaság elnökéhez, amelyben úgy a saját, mint sorstársainak szerencsétlen helyzetét említi és kéri, hogy a konzulátust oly értelemben instruálja, hogy az a szükséges okmányokat adja ki.

— Eljegyzés. Lampel Loli Benesat és Fischer Sándor Somcuta Mare jegyesek. (M. k. é. h.)

— A római főrabbi az olasz királynál. Rómából jelentik: Viktor Emánuel olasz király külön kihallgatáson fogadta prof. David Prato római főrabbit és Ing. Recenatit, a római hitközség elnökét. Az audiencia egy félóraig tartott. A király informáltatta magát a római hitközség és általában az olaszországi hitközségek helyzetéről. Az abessziniai fassák helyzete is szóba került, akik iránt a király megkülönböztetett érdeklődést tanúsított.

— Eljegyzés. Freund Mór gheorghenii főrabbi fia eljegyezte Silberstein Ilonkát, a váci orth. főrabbi leányát.

Clujon Mátyás orth. kóser éttermét május 1-től áthelyezi a Calea Regele Ferdinand 35. szám alól a Calea Regele Ferdinand 49. szám alá. Ha jól akar étkezni, úgy keresse fel az ardeali zsidóság közkedvelt találkozó helyét, a Mátyás éttermet.

— A newyorki templomtűz bűnöse. A newyorki Westend zsinagóga felgyújtásáról jelentettük, hogy az ottani hatóságok gyanúja nyomban Kindermann templomszolgára terelődött. Kindermannt nyomban le is tartóztatták és a rendőrbíró most áttette ügyét a törvényszékhez ítélethozatal végett. A templomszolga ezidőszereint elmeógyógyintézetben van felügyelet alatt. A kihallgatás során ugyanis azt vallotta, hogy „ellenőrizhetetlen impulzus” nyomása alatt követte el a gyújtogatást.

— Szabadlára helyezték a tetuani főrabbit, akit Franco-ellenes összeesküvés címen tartóztattak le. A Zsidó Távirati Iroda értesülése szerint Rav Jolfan tetuani főrabbit, akit azon a címen tartóztattak le, hogy része volt a Franco tábornok ellen irányuló összeesküvésben, szabadlára helyezték. A főrabbit néhány napig tartózták foga. Szabadlára helyezése nagy megkönnyebbülést váltott ki a zsidó lakosság körében.

FÜZŐ

különlegességek
Vidékieknek prompt készítünk

— ARADON, ha jól és ocsón akar étkezni, keresse fel Klein Dávid orth. kóser vendéglőjét, Piața Avram Jancu 11.

— Hoffman frankfurti rabbit a magyar külügyminisztérium intervenciójára engedték ki a német határon. Budapest. — Megirtuk, hogy a napokban Budapestre érkezett Hoffman rabbi, akit tudvalevőleg a Gestapo egy beszéde miatt letartóztattott. A szabadon bocsátás és Németországból való kiutasítása a magyar külügyminisztérium intervenciójára történt. Dr Hevesi Simon budapesti vezető főrabbi járt közbe a magyar hatóságoknál, hogy tekintettel Hoffman rabbi magyar állampolgárságára, kérjék kiadását. A német kormány el is ismerte ezt az álláspontot és Hoffman rabbi sértetlenül került ki a német nemzeti szocialisták kezébe. A magyar fővárosban, a minisztérium közbenjárása kedvező hatást keltett.

Ha Brasovba jön és jól akar étkezni, úgy okvetlenül keresse fel a Kahán orth. kóser vendéglőt, a Strada Voevod Mihai 13, et. II. szám alatt.

— Náci törvényeket akarnak bevezetni Danzig szabadállamban. Genf. — A Zsidó Világkongresszus végrehajtó bizottsága értesülve arról, hogy a danzig szenátus a közeljövőben a németországiakhoz hasonló fajitörvényeket akar bevezetni és hogy a szóbanforgó törvénytervezetek már készen is vannak, több lépést tett, amelyek hivatva lennének megakadályozni a szabad város alkotmányának megsértését és megoldani a zsidó lakosság jogait. A bizottság e célból az angol, francia és svéd külügyminiszterekhez fordult, akik tagjai a Népszövetség által Danzig ügyeinek vitelére kiküldött hármasbizottságnak, de jegyzéket intézett Beck lengyel külügyminiszterhez is. Felhívta a bizottság Avenol népszövetségi főtitkár figyelmét a helyzet súlyosságára és táviratilag fordult Buchard professzorhoz, Danzig népszövetségi főbiztosához. A bizottság átirataiban azon reményét fejezi ki, hogy a nemzetközi fórumoknak sikerülni fog megakadályozni a „nürnbergi törvénykezelés” alkalmazását egy a Népszövetség védelme alá helyezett lakossággal szemben.

A halott Else Einsteintől is elvették állampolgárságát. Prága. — A németországi „Reichsanzeiger” legutóbbi számában 36 nevet közöl, akiket utólag megfosztottak állampolgárságuktól. Így többek között a nevek közt szerepel Elsa Einstein asszony is, prof. Albert Einstein nemrégiben elhunyt felesége is.

— Az Elyseum fűző- és kézimunka-üzlet május 1-én a str. Ep. Ciorogariu 11. sz. alá helyezi át szalonját.

FUCHS MANCI

fűző szalonjában
ORADEA, Str. Rimoniczy 12.

Vegyen „Aesculap”
talp betéteket

— A berni zsinagóga falán is éktelenkedett a horogkereszt. Zürich. — Az „Israelitische Wochenblatt” írja: Eppen néhány nappal ezelőtt nyilatkozott a berni rendőrfőnök oly értelemben, hogy mennyire felháborító a „Juda verrecke” jelszó. És egy napra rá a berni templom falán hatalmas kék festékekkel írott betűk éktelenkedtek: „Juda verrecke” és mellette hatalmas horogkereszt. A rendőrség azonnal bevezette a nyomozást a tettesek ellen. A lakosság körében nagy a felháborodás és azt az álláspontot hangoztatják, hogy milyen megértésre számíthatnak azoktól, akik a templomot is meggyalázzák?

— Uj igazgatót kapott a PICA. Páris. — A Palestine Jewish Colonisation Assosiation (PICA) az elhunyt Henry Frank igazgató helyére, Robert Gottlieböt nevezte ki. A Rothschild Edmund báró által létesített szerv, a legnagyobb földbirtok felett rendelkezik Palesztinában. Husz kolóniája és 45.000 acre földje van.

— Zsidó művészek kitüntetése. Brüsszel. — Az Ysaje díjat, amelyet hegedűművészek számára létesítettek tizenegy napon át tartó verseny után osztották ki. 21 országból jöttek a művészek. A világ zenekedvelő közönsége feszült érdeklődéssel figyelte az eredményeket. Tizenkét művész nyert díjat, ezek között négy volt zsidó. Hillels kisasszony nyerte a 3. díjat, a 15 éves Goldstein B. a negyediket, Misa Fichtenholz a 6-ik helyet. A német versenyzők közül egy sem jutott be a díjat nyertek közé. A németek gyászos szereplését annak tudják be, hogy nem engedték a zsidó művészek szereplését német színekben.

— Alacsony termetű, rendkívül művelt zongoratanárnő 250.000 lei hozománnyal és havi 5000 lei jövedelemmel keres egy 32—34 éves férjet. Bővebbet Mirea házasságközvetítő irodánál, Cluj, Strada Maresal Foch 25.

Kellemesen,
gyorsan és jól
borotválkozik,

ha
„Raso-Pastá”-t
használ
Gyártja:
Ioan Breckner S.A.
ALBA IULIA

— Hány zsidó él még Bajorországban? A bajor hitközség országos gyűlésén dr Neumayer, nyugalmazott felsőbb bírósági tanácsos elnök kijelentette, hogy míg 1933-ban 42.000 zsidó lakott Bajorországban, addig jelenlegi számuk nem több harmincezernél, ami körülbelül 30 százalékos esést jelent.

— A párisi kiállításon elkészül a Palesztina pavillon. Páris. — A palesztinai pavillon építés befejezés előtt áll és május elsejére készen is lesz. A pavillon végleges neve „Israel Palesztinában”. Május 3-án nyílik meg a pavillon és úgy vélik, hogy Weizmann akkorra visszatér Palesztinából. A kiállítás be rendezését a Levante-vásár igazgatósága vállalta, amelynek igazgatói Evseroff és Sapojnikoff mérnökök már megérkeztek Párisba.

— Hébernyelvű váltók kerülnek forgalomba Csehszlovákiában. Prága. — A most érvényben levő 1928-ban készült váltótörvény 109. §-a értelmében hébernyelvű váltók a köztársaság területén érvénytelenek. Mivel Csehszlovákia 1930-ban a genfi nemzetközi váltókonferencián elfogadta annak határozatait, most új váltótörvényt készítenek elő. Ezzel kapcsolatosan, a zsidó párt megbízottai dr Angelo Goldstein vezetésével felkeresték dr Derer igazságügyminisztert és interviuáltak, hogy az új váltónovellában a 109. §-t hagyják ki, mivel az nehézségeket okoz Podrusz kereskedelmi életében és a Palesztinával fenntartott kereskedelmi kapcsolatokban is nehézségekkel jár. A miniszter ígéretet tett arra nézve, hogy a képviselő által felhozott indokokat tanulmányozás tárgyává fogja tenni és valószínűleg kihagyják a paragrafust, amely nem engedi meg a héber nyelvű váltók használatát. Ezáltal teljes érvényűek lesznek a héber váltók is.

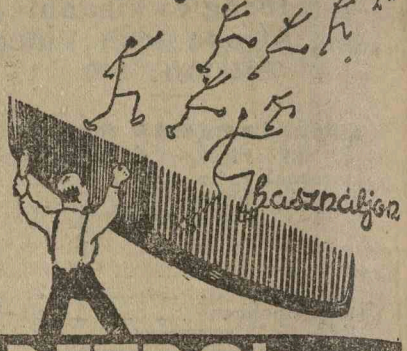
— Ha akut izületi reumája van, ha vese és májgörcsei vannak, ha köszvényes, használjon kizárólag URODONALT, mely azonnal segít. Hólyaghurut, gonorrhoea és prostata esetében is Urodonal a legjobb gyógyszer.

— Törvény készül Algírban a zsidók védelmére. Algier. — Le Beau, algiri főkörmányzó kijelentette a zsidóság képviselői előtt, hogy törvény készül azok megszüntetésére, akik bármilyen módon vallásellenes nyilatkozatokat tennének, vagy valaki az egyéni szabadság ellen bármiképpen vétene. A főkörmányzó ama reményének adott kifejezést, hogy a törvény megszavazása után, megszűnnek azok a zsidókat bántó támadások, amelyek egyes algiri lapokban eddig napvilágot láttak. Felkérte a delegáció tagjait, hogy amennyiben ilyen és ehhez hasonló esetek tudomásukra jutna, azt azonnal közölgék vele, hogy megfelelő intézkedéseket tegyen.

— Fél század óta jól bevezetett fűszerüzlet és korcsma-helyiség, beszálló udvarral, istállókkal és megfelelő lakással azonnal kiadó az új Szénpiac közelében. — Értekezhetni vagy a Népünk kiadóhivatalánál, vagy a helyszínen, Str. Minelor 35, a tulajdonosnál.

— Egy százéves zsidó templom ünneplése Holland Guyanában. Amsterdam. — Holland Guyana Suriname tartományának fővárosában Paramaribé-ban, május 5-én száz éves fennállásának centenáriumát ünnepli az ottani zsidó templom. Az első adományt ehhez a templomhoz és annak alapkövét annak idején Fredrik Hendrik herceg adta, II. Wilhelm király harmadik fia. Suriname-ba az első zsidók 1650 körül jöttek Braziliából. Az első zsinagógát 1719-ben építették és 118 évvel később építették azt a tempomot, amelynek százéves fennállását most ünnepelni fogják. „Newe Salom” a zsinagóga neve és szefárd ritus szerint imádkoznak benne. Suriname kormányzója, prof. dr J. C. Kielstra kijelentette, hogy a zsinagóga értékes kincse a tartománynak és a hitközség a régi zsidó értékes szellemét reprezentálja.

Szálamként megy
el a haja

PETROLEGGER
HAJSZETI
MEGSZÜNTETI A KORPAZAST
MEGELŐZI A HAJHULLAST

— AZ ELSŐ ALBÁNIAI ZSIDÓ HITKÖZSÉGEK. Tirana. Valonában az albán kormány elismerte az első hitközséget, amelyet most létesítettek. A valonai zsidó hitközség családból áll és Albánia legrégebbi hitközsége. A hivatalos elismerés után Valonában felépítik az első zsinagógát is. Erre a célra már összegyűjtöttek 350 Napoleon aranyat. Ez az összeg Albániában összesen 35 zsidó családot lakik.

— KÉT ZSIDÓT VALASZTOTTAK SZÓFIAI VÁROSI TANÁCSBA. Szófia. — Május 28-án választották meg a szófiai városi tanácsot, amely 30 tagból áll, ezek közül tíz zsidót a kormány nevez ki. A második választási kerületben tíz jelöltet választottak és ezek között megválasztották Josef Isak Guérche szavazattöbbséggel. A harmadik kerületben megválasztották az egyetlen zsidó jelöltet, Benjámin Léwy-t. Megjegyzésre méltó, hogy ebben a kerületben nem is laknak zsidók.

— A Gestapo betiltotta 50.000 zsidó hitközség magabafoglaló szervezet gyűlését. Berlin. — Nehány nappal ezelőtt a zsidó hitközségi egyesületeket magabafoglaló szervezet gyűlést hívott egybe, amelyre többszáz zsidó delegátus érkezett Berlinbe. A gyűlés napirendjén lett volna a németországi zsidó ifjúság újabb célkitűzése, átrétegződése munkaprogramja. A gyűlést az illetékes német hatóság engedélyezte, de az utolsó pillanatban betiltotta a titkos rendőrség minden indokolás nélkül. Ebbe a szervezetbe tartoznak valamennyi cionista, nemzionista, revizionista, ortodox szervezetek és sportegyesületek is. Ugyancsak betiltották azt a teastélyt is, melyet ezen a napon akartak rendezni, a szegény zsidó családok javára. Úgy vélik, hogy ezek „represszáliá” azokért a megnyilvánulásokért, amelyek Amerikában észlelhetők a németek ellen.

Irodáj teendőikben jártas, román, német, héber nyelvet perfiéktül tudó intelligens nőtlen, fiatal ember, kezdőfizetéssel elhelyezkedést nyerhet a „NÉPÜNK” kiadóhivatalában.

Az ardeali zsidók találkozóhelye

BERKOVITSNÉ

(Oradeáról)

orth. kóser étterme

BUCUREȘTI,

Str. Lipsicani 7.

Telefon: 462-91

Soocet hátamögött. Postavámmal szembe
Cluj Napoca erdélyi központ

Lag-beomerkor fényárban uszik Simon ben Jochaj sirja

Armin T. Wegner megrázó erővel és szinpompával írja le a lag beomer ünnepek egy sajátos szentföldi megünneplését Meronban, rabbi Simon ben Jochaj sirján.

Barkochba utolsó fölkelése alkalmával 1200 ifju vett részt, akik rabbi Akiba iskolájának növendékei voltak. Közéjük tartozott rabbi Simon ben Jochaj, aki később a Zóhárt, a Fény könyvét írta. Mikor a tanítványok között szüly tört ki, a legenda szerint Isten büntetésül pestissel sújtotta őket, melynek majdnem valamennyien áldozatul estek. Ezt az időszaktól ma is azzal teszik emlékeztetéssé a zsidók, hogy nem szabad esküvőt ülniök, a halálukat nem vágathatják és az imádságokat gyászos dallamok hangján mondják el.

Lag beomer jelenti ennek a gyászdíőnek a végét. Ezen a napon ért véget a pestis. Ezért ezen a napon először öltik fel az új ruhákat, megvendégelik egymást, paszítákat és esküvőket ünnepelnek, teát isznak, édes süteményt esznek. Ezen a napon készülődnek Meronban az örömmel ahhoz a nagy ünnepeikhez, melyet a rabbi Simon ben Jochaj, a nagy halott sirján ülnék.

Meredek gyalogut vezet Meron irányába. A vándor éles köveken lépked. Az éj sötétjében hallani a zarándokok lábdobogását, melyet az ének hangja kísér: „Ben Jochaj, ben Jochaj, áldás veled!” Pisztolycok dörrennek a levegőben, a sötétben a sírokon zerrnyi ember imbolyog, a zarándok a tömeg vállain jut előre. „Ó lag beomer! Táncc, öröm, dall!”

Meron falva az Acmon, Izrael földjének legmagasabb hegye alatt terül el. Szegényes gabona és lencseföldek húzódnak a sziklák között. Az egész talajt csaknem teljesen befedik a sírok. Lengyel, perzsa, gruzi zsidók, jemeniták és buchariak táncos lépésekkel szoronganak a széthullt imaház bejárata felé, a hol Simon ben Jochaj valaha tanított és melyből csak a falak maradtak fenn. Oldalt, trillázó énekszóval gyermekhad szökell. Meronban az emberek már nem járnak. Ott már táncolnak!

A SZENT SIR.

Az udvaron már nagyobb a csend. Négy oszlopon nyugodó boltozat alatt fekszik a szent sir. A emlékkör körül sok kis örökmécses fűg, melyekre talmudi mondásokat tartalmazó cédulákat agattak. A földön fehérszakállas férfiak guggolnak, akik hangosan felolvassanak a Zóháról. A sir lábának első végében egy kis aggastyán, kinek gégéje folytonosan mozog, elkiáltja magát:

— Omer Adosem Jakobl! Így szól az Ur Jákobhoz: Örömmel megnövekedik barátid dicsérete által! Az öreg felemeli a szemét és végig tekint a tömegen: „Ki akarja ezt a mondatot?”

— Én, Eleazar ben Amran — feleli az udvar egyik sarkából egy gyenge hang és az aggastyán, aki hosszú kék bársonykabátot vi-

sel, előlép, hogy a sir lábához letegye a községnek szánt pénzajándékot. Így árverezik el a szent imádság egyes verseit.

Éjjel után egy órával gyujtják meg az áldozati tüzet.

Az udvar közepén egy öreg oszlopra olajjal megtöltött kőedényt helyeztek. Egy jemenita zsidó áhitatosan égő gyertyával az edény elé lép, melyen selyemkendők, sapkák, gyermekingecskék usznak, melyeket jámor adakozók a medencébe vetettek és amelyek az olaj számára lámpabél gyanánt szolgálnak. A fal szegélyéről sűrűn szorongó emberfejek tekintenek le. A jemenita bemártja pálcáját a medencébe, kihalász valamilyen ruhadarabot és viaszgyertyával meggyujtja.

„Szent rabbi Simon!” — kezdi rá az öreg a dalt halk hangon és gégecsontja megremeg.

„Izrael népe, áldassál és dicsőítsél!” — kiáltja rá a tömeg.

Ugyanabban a pillanatban kint a temető sírkövei között más olajmedencék lobognak fel, a széles domb ezer reszkető lánggal telik meg. A templom kapuja előtt fekete kabátban chaszideus zsidók tömege gyűlt össze. Hajtincseik hosszú ezüstös szálakban lógnak le az arcukon, oállaikkal halkán imbolyognak és dalolnak:

— „Cionnak magasztos Istene, Mindenható, építsd fel Galileát!”

A testek erősebben kezdenek hajladozni, a hang megsokszorozódik. „Cion által váltás meg bennünket!”

KÖRTÁNC A TEMPLOM HELYRE- ÁLLÍTÁSÁRA.

A lábak a padlón kiperik a taktust. A nézők kezei hangos, gyors ütemben tapsolnak. A láng sziszeg, a szakállak a hajtincsek lobognak. Erősebbé válik a hegedük ujjongása, a fuvola lágyan andalító hangja és harsognak a dobok.

A templom fala mögött fiatal legények és leányok egymást átkarolva, rövid nadrágban, vagy fehér bluzban, fedetlen fővel körtánca kezdenek. Az Émek fiatal telepesei ezek, akik a Jordán szántóföldjeiről feljöttek, hogy résztvegyenek népük ősi ünnepségén. A sötét-ségben hátraszegik homlokukat, hórát táncolnak és hozzá dalra csenditeneik.

— Oh Galilea! Oh Galilea! Virágozzál! Virágozzál mindörökké!

A kör közepén egyedül táncol az öreg szefárd, villogó pajszot tartva kezében, amelyet az ifjak feje fölött meglóbbál:

— Mondá és így szól rabbi Simon, Isten szája által áldott ő. Szent ő, felmagasztalt, a legnagyobb Galileában, a mi Urunk, ben Jochaj!

— Szent ő! Felmagasztalt ő! — felelik rá a táncolók.

A hatalmas embersik megremeg, egy pillanatra megáll, majd az ellenkező oldalra folytatja a körtáncot. A támolygók közé friss testek ékelődnek be.

— Gyorsabban! Gyorsabban! Ide! Uj táncot!

TITKOS BETEGSÉGEK

Téves előítélet — amely ellen mindig küzdenünk kell — „titkos” betegségnek tekinteni a húgy és ivar-szervek, valamint a hólyag és mellékszerveinek megbetegedéseit.

Ezen álszemérem súlyos és szomorú következményei — úgy az egyénre, mint a fajra nézve — ugyszolván kiszámíthatatlanok.

Mindenesetre sürgős intézkedésekre van szükség. PAGEOL a leghatásosabb húgyszervi fertőtlenítő enyhíti a fájdalmakat, megszünteti a folyást, tehermentesíti a prostatát.

PAGEOL azonnali megkönnyebbülést ad, használata energikus, tökéletes és végleges kikezelést biztosít.

PAGEOL

hatásos húgyszervi fertőtlenítő

Kapható: gyógyszerárakban és drogériákban

— Előre! Ez a körtánc a templom helyreállításának szól! Jertek, örövendezessük a holtnakat!

EGY NÉP TÁNCOT LEJT EZER
ESZTENDŐS MULTJÁNAK SIR-
JAIN.

A lánc széjjelszakad, majd újra összefonódik, a kőromokon ifju munkások szegelt cipői csattognak és támolygástól, elragadtatástól megbabonázva, mindenki elkezd keringeni. A föld megremeg, mintha maga is harsogó dobba változott volna. Egy egész nép táncot lejt ezer esztendő multjának sirjain, de ez az örök élet tánca, mely diadalt arat az enyészeten:

— Éljen Izrael! Ujjongjon Izrael! Az Émek szántóföldjein, a kivándorlóhajók korlátjánál Tel Aviv betonutjain, Meron ősrégi sírkövein — nem mindig ugyanaz ismétlődik-e? Én vagyok Izrael! Én éltem túl a piramisokat, Babilont, én szenvedtem át az oroszország mézszárlásait, én viseltem el az európai száműzetés kétezer esztendejét! ... Én örök vagyok!

Néhány táncos kimerülten földre omlik, egy másik alétan egy köre ül, néhány lépéssel odébb uj kör alakul, melynek közepén legyőzhetetlen örömmel telten még mindig az öreg szefárd táncol.

— Cion magasztos Istene, építsd fel Galileát! Életre, virágzásra, oh Mindenható!

Most az öreg a kör közepén a megszálottástól mind vadabban növekvő rekedt hangon, mind hangosabban bekiáltja az éjszakába:

— Ben Jochaj! Ben Jochaj! Ben Jochaj! Ben Jochaj! Ben Jochaj!

Az elaggott hang zokogásba fordul és hirtelen megszakad.

Mélyen az éjszakában, mikor visszatérünk, Tiberias temetőjén még lobognak a fátylák. A tömeg, mely ezen a helyen is sátrakban énekekkel és játékkal töltötte napját a sírok fölött, széjjelszakadt, csak Majmonides szent sirja mellett hangzik még fel egy fuvola hangja. A táncoló fuvolással az élen, hat fiatal szefárd zsidóból álló kis csapat mozog egyedül, csendes elragatottságban az elhagyott kövek között.

A visszatérő vándor oda megy Majmonidesz sirjához és egy kis kapiest helyez el a kövecskének a hatalmas tömegére, melyet jámbor zarándokok tiszteletük jeléül ott elhelyeztek ...

RENDEZ-VOUS

KÖLNIVIZ, PUDER, ARC ÉS SZÁJFESTÉK

Lerakat: Parfumeria Internatională, Bucuresti, Strada Câmpineanu 17.

PALESZTINA

Palesztina sorsdöntő órái

Ugy látszik, hogy napjainkban korszak zárul a palesztinai kérdésben. Husz évvel ezelőtt, pontosan 1917-ben jelent meg a Balfour deklaráció és most olyan kérdések megoldása hátrál az angolokra és főképpen a zsidóságra, amelyre annak idején talán nem is gondolhattak.

Arról van szó, hogy az arabok erőszakos fellépése és folyton hangoztatott követeléseik, meggondolásra készítetik az angolokat és olyan megoldást szeretnének Palesztinában, amely hosszú időre kivenné a kérdés méregfogát. Lord Peel jelentése még nem készült el, de szenvedélyes polémia kezdődött felette. Uglátszik, hogy ezuttal nem lehet fél, vagy negyedmegoldásokkal a kérdést a napirendről levenni.

A Jeruzsálemben összeült Aktionskomité talán sohasem volt oly nehéz kérdések megoldása előtt, mint éppen most. Ugyszólván mérleget csinál mindenki, husz évek munkájáról. Nekünk zsidóknak a mérleg adataira nem kell szégyenkezve nézünk, sőt büszkének lehetünk arra. Husz év alatt 400.000 zsidó költözött Palesztinába és az európai kultúrával egyidejűleg, egy tunya keleti, korrupt, kiszáradt pusztaságból és köhalmzából, virágzó modern kis országocskát csináltunk, amelynek tulajdonjogát hiába biztosította 52 állam szankciója és a brit lobogó sérthetlensége, — mégis kétségbevonják. Kétségbevonják jogainkat, holott a munkát a mi pénzünkön, a mi fiaink végezték, heroikus körülmények között és minden erejük megfeszítésével.

Ha Anglia nem is fogja megmásítani szavát, de interpretációban nem lesz hiány, amint hogy nem volt sohasem, a Churchill-Sámuel féle 1922-ben megjelent Fehér Könyv óta.

Husz év után mérleg készül, mert úgy érzik angolok, zsidók s arabok, hogy így nem mehet tovább. Mind erőteljesebb hangok hallatszanak oly irányban, hogy ketté kell osztani az országot. Vagy úgy, hogy két különböző részre oszlik az ország, önálló hadsereggel, önálló vámterülettel és pénzzel, angol fennhatóság alatt, mint külön zsidó közjogi alakulat, míg a másik részt Transjordániához csatolják. Vagy pedig a másik alternatíva: kanton rendszer, amely csupán belső közigazgatási kerületekre osztaná az országot, de kifelé egységes lenne, közös érdekekkel és intézményekkel. Nem lehet tudni, hogy az AC. mit tud a királyi bizottság jelentésének konkluziójáról. Kétségtelen azonban, hogy az irányvonalat tudják és ismerik már és így érzik azt is, hogy most el kell dölni, hogy marad-e minden a régiben, kettéosztják-e véglegesen az országot vagy kantonalizálják? Sorsdöntő napok előtt állunk a Palesztina kérdést illetőleg és feszült figyelemmel várjuk az érkező híreket. Nem tudjuk, hogy mennyire lesz beleszólásunk az ügyek menetébe, hiszen az angolok sokszor nem is kérdezik nagyon, hogy mit engednek és mit nem az illető érdekelték. E pillanatban nem tudhatunk, hogy melyik lenne a legjobb megoldás, de higgyünk és bizzunk abban, — hogy a felelős zsidó vezérférfiak megtalálják majd a lehetőségek szabla úton azt a legjobbat, amely nemhogy akadályozná, hanem inkább elősegíti az ország építésének munkáját.

EGY NŐI MARTIR. Egy sároni kolónián, Jarkonában, Mari Engelhard nevű 38 éves asszonyt, amikor az istállóból reggel kilepett, egy fegyvergyőző találta el és néhány órával a petachtikvai kórházba való szállítása után, bele is halt a sérülésébe. A nyomozást rendőrökkel megkezdték, de egyelőre még nem találták meg a merénylőket, akik minden valószínűség szerint, a közeli arab falu lakosai közül kerülhet ki.

TÁRGYALÁSOK AZ EGYSÉGES ÖNVEDELEMRŐL. A. S. Lirík, a „Hajnt” című varsói jiddis lap jeruzsálemi tudósítója érdekes cikket közöl lapjában, rámutatván arra, hogy a palesztinai zsidóság körében rendkívül fontos intézkedések történtek az utóbbi időben a zsidó önvédelemnek minden vonalon való erőteljes megszervezésére és általános a meggyőződés, hogy bármilyen újabb támadási kísérlet az arabok részéről meg fog hiusulni. Az első jelentős lépés ebben az irányban a zsidó batalion megalakulása volt, ezenkívül azonban lépések történtek a Jewish Agency fegyelme alatt álló önvédelmi szervezet és a revizionisták önvédelmi alakulatainak egyesítése irányában is. A. S. Lirík tudni véli, hogy egy nemzsidó személyiség tartózkodik most Palesztinában, aki közel áll Jabotinskihez és arra vállalkozott, hogy a munkásság és a revizionisták között közvetítse a békét és a megegyezést legalább is az önvédelem kérdésében. Hetekig tartó tárgyalások után a revizionisták, akik semmi áron nem voltak hajlandók a Jewish Agency fegyeme alá helyezni magukat, elfogadták a Vaad Leumi, a palesztinai zsidó nemzeti tanács figyelmét. Később azonban visszavonták ezt az ajánlatot és azt követelték, hogy alakuljon egy felsőbb zsidó tanács, amelyben a revizionisták is részt vennének.

ELIZABETH BERGNER PALESZTINÁBAN. Elizabeth Bergner, a világhírű zsidó filmszínésznő, férjével együtt két heti tartózkodásra Palesztinába érkezett. Több Keren hajszod kolóniát és települést látogattak meg, majd Tel Avivot keresték fel. Elisabeth Bergner csodálattal beszélt a zsidó építőmunka teljesítményéről és leghőbb vágya, hogy a szentföldön egy nagyobb földterületet vásároljon.

A TIBERIAS HELYZET UJRA KIELESEDETT. A tiberias helyzet újra kielesedett. Az utóbbi napokban újra kövekkel dobálják meg az utcai zsidó járókelőket. Kisebbségi összejövetelre került a sor, melynek során két arabot és egy zsidót őrizetbe vettek.

A PALESZTINAI VASKERESKEDŐK KARTELLBE LÉPTEK. A palesztinai vasimportőrök és nagykereskedők „Irg” kartellbe tömörültek, amely nemzetközi jelentőségű kartell. A palesztinai kvóta, ahogy azt az Irg párisi konferenciája meghatározta, 40—60.000 tonna évente. Az árat a nemzetközi viszonyok fogják irányítani és nem a belföldi kereslet és kínálat szabályozza majd.

Benzin-Petroleum

szállító céget keresek

Palesztina részére

Saját telep felett és óriási vevőkörrel rendelkezem.

Cím: „DELEK” TEL-AVIV

P. O. B. 4029. PALESTINA

UJABB TERRORCSELEKMÉNYEK. A múlt vasárnap újból fellángolt az arab terror, amelynek két arab és egy zsidó áldozata van. A terror főleg az arab lakosság mérsékelt rétegei ellen irányul. Vasárnap éjszaka lelőtték a terroristák Ibrahim Jusszuf bériasi alpolgármestert, aki egy esküvőre tért vissza Safraam arab faluból. Jusszuf nem akart résztvenni az arab közigazgatási sztrájkban, amiért már tavaly magára idézték a terroristák haragját.

Egy másik arabot Jarkona és Petach Tikva kolóniák között ölték meg vasárnap. A gyilkosság kapcsán előbb négy petachtikvai zsidót, köztük két revizionistát vettek őrizetbe, csakhamar kiderült azonban ártatlanságuk és megállapítást nyert, hogy a gyilkosságot arab terroristák követték el.

Négy arabot, köztük a Jeruzsálem melletti falvak sztrájkbizottságának két tagját az Omár mecsetnél támadták meg fegyveres merénylők. A megtámadottak közül kettő súlyosan megsebesült. A revolveres támadás három irányból történt és az egyik merénylő ismétlődő pisztolyt használt. A támadók elmenekültek.

UJ REPÜLŐVONALAK PALESZTINÁBAN ÉS EURÓPA KÖZÖTT. A napokban indult meg a repülőforgalom Lengyelország és Palesztina között. A luddi állomáson szállottak le a gépek, amelyek most először hozták utasokat és postát Lengyelországból. Államosságban Palesztina a nagy nemzetközi és kontinenseket átszelő repülőjáratok átnyitási állomása lett. Itt szállanak le a Londonból Indiába repülő gépek is. A kairói-földközi, egész Afrikát átszelő repülőjáratokhoz kapcsolataik vannak a palesztinai járatoknak. A hollandiai nagyszabású repülőjárattal, mely az anyaországot Hollandiával köti össze szintén itt tart pihenőt és nemsokára megindult a lengyel-palesztinai járat mellett az olasz repülőgépek is intenzíven fogják látogatni Palesztinát. Igazoltnak látszik az feltevés, amelyet a háború után hangoztattak, amely szerint az új modern közlekedési eszközök, Palesztina szerencsés fekvéséből fogva, kitűnő átmeneti állomást fognak találni és mint fogyasztó piac is tekintélyes lehet, mint ezeknek a közlekedési eszközöknek végállomása.

GYILKOSSÁG HAIFÁBAN. A haifai kikötőben az elmúlt héten egy svéd matróz halálára találtak. A vizsgálat megállapította, hogy a matróz gyilkosság áldozata lett. A tetesek eddig még nem kerültek kézre.

Folyó év május 6-án indul Constanțăból

Haifába a nagy francia oceánjáró a „TEOFIL GAUTIER”
Tartasson fel magának „ZION LLOYD” utján București, C. Victoriei 33
helyet még idejében a „ZION LLOYD” vagy pedig megbízottjainak:
Dr. W. Neumann, Cluj, Str. Berthelot 12; Reiter Ernő, Timișoara, Str. Bonnaz 5;
Kirsch, Craiea, Str. Nicolae Iorga 21.

A Zion Lloyd rendes árért a legjobb helyeket szerzi be Önnek a „DACIA”, „REGELE CAROL I”, „ROMÂNIA”, „HAR KARMEL”, „HAR ZION” és „POLONIA” gőzösökre.

A Zion Lloyd kedvezményes feltételek mellett rendez utazásokat Amerika, Kanada, Argentína, Brazília, Uruguay, Peru, Cuba és a világ minden országába Utazzon Ön is a ZION LLOYD-dal.

Részletek egy meggyógyult ember leveleiből, mely sok embert érdekelhet

G. Sándor aradi kistisztviselő többek között a következőket írja nekünk: „... 13 évig majdnem állandó betegeskedés után szabadított meg egy „Gastro D.” kúra már-már gyógyíthatatlannak hitt súlyos gyomorbetegsége. A folytonos koplalástól annyira lesoványodtam és legyengültem, hogy már csak árnyéka voltam régebbi önmagamnak, amikor szemembe ötlött a lapokban megjelent közlemény a világhírű amerikai „Gastro D.” gyógyszeréről. Megrendeltem és már az első napok után feltűnően jobban éreztem magamat, elkezdtem étkezni és visszanyertem régi életerőmet és éltkedve-
met...

„Gastro D.” kapható az ország minden gyógyszerárában és drogériájában, vagy postán megrendelhető 150 lej utánvét mellett Császár E. gyógyszerárában, Bucuresti, Calea Victoriei 124.

KÖZÉLET

A DEJI CIONISTA HELYICSOPORT vásárnap tartotta meg rendes évi tisztújító közgyűlését. Dr. Weinberger Manó elnök nagy elfoglaltságára való hivatkozással lemondott. A közgyűlés többek hozzájárulása után egyhangulag egy három tagból álló, elnöki jogokkal felruházott bizottságot választott, melynek tagjai: Singer Zoltán, Weinberger Ernő és Klein Armand lettek. Ezen bizottság egyesíti magában úgy a csoport, mint az alapok munkájának aktív irányítását. A végrehajtó bizottság munkájának támogatására a közgyűlés egy tizenhét tagból álló elnöki tanácsot választott, melynek tagjai: Adelstein Nándor, Abrahám Géza, dr. Bär Emanuelné, dr. Weinberger Manó, Rosenberg József, Sternberg Sarolta, Stern Géza, dr. Jónás József, Noé Nándor, Mátyás Ignác, Mózes Béla, Klein Albert, Legmann Béla, Hochstadt Béla, Jeremiás Zoltán, Friedmann Mór.

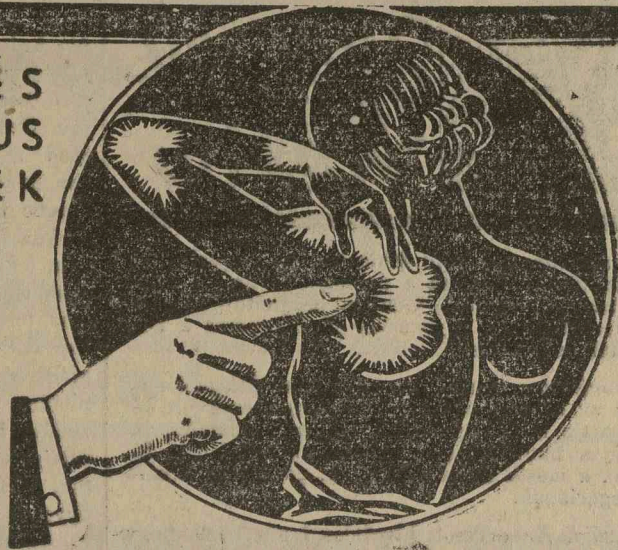
* A BECLEANI HITKÖZSÉG ÚJ VEZETŐSÉGE. A napokant tartotta meg tisztújító közgyűlését a becleani ortodox hitközség, amelynek élére a következő vezetőséget került: Elnök: Schönberger József, alelnök: Weisz Ábrahám, gondnok Feig Kálmán. A választmány tagjai: Ráth Hermann, Schechter Dávid, Glück Leopold, Farkas Izsák, Farkas Dezső, Nathan Kálmán, Goldstein Ábrahám, Weingert Tóbiás, Berkovits Ignác és Farkas Hermann.

* A HALMEUI ORT. HITKÖZSÉGBEN március 29-én folyt le a tisztújító választás. A hitközség élére a következő vezetőséget választották: Elnök: Jeremiás Móritz, gondnokok: Róth Mayer és Salamon Izidor, pénztárnok: Donenberg Ignác, ellenőr: Gottlieb Majer. Választmány: Gottlieb Emanuel, Hitter Salamon, Weisz Dániel, Mermelstein Izidor, Hitter Zsigmond, Braun Mayer, Izrael Antal, Grosz Miksa, Salamon Zsigmond, Saji Dezső, Weisz Ferenc, Siehermann Dániel, Klein Béla és Mandel Sámuel. Póttagok: Steinberger Elemér és Steinberger Menachem.

* A CLUJI ZSIDÓ PART kisiparos és kiskereskedő tagozata az elmúlt héten alakult meg. Dr. Kertész Jenő, a Zsidó Párt megyei elnöke megnyitása után Albert Nándor és Schwartz Ignác tartanak felszólalásokat, majd pedig Heller Károly és Kohányi Sámuel üdvözlik az alakuló gyűlést. Nussbaum Sámuel előterjesztésére az alábbi vezetőséget választják meg: Elnök: Schwartz Ignác. Alelnökök: Albert Nándor és Heller Károly. Főjegyző: Hellmann Jenő. Jegyző: Kohn Dávid. Titkár: Dázkál Hugó. Pénztáros: Grosz Hermann. Ügyészek: Dr. Kertész Fr. Miklós, dr. Schwartz Vilmos. Ellenőrök: Kaufmann Dávid, Róth Jenő, Wolff Jakab. Választmány: Schwartz Márton, Bergfeld Izsó, Dávid Áron, Farkas Lajos, Sámuel Dávid, Deutsch M. Károly, Rosenfeld Ármán, Friedmann Jenő, Salamon Jenő, Katz Salamon, Rosenzweig Máté, Salamon Mendel, Blau Dezső, könyvkötő, Blau Zoltán cukrász, Kun Jenő, Erős Jenő, Rosenfeld Izsó, Stössel Lajos, Spielmann Mór, Hamlet József, Schwartz Sándor L., Nussbaum Mihály.

A REUMA ÉS A REUMATIKUS BETEGSÉGEK

Dumas doktor vichyi szakorvos: „A reuma és a reumatikus betegségek” című munkájában írja: Ha eleketek élni a reuma által okozott betegségi tünetek megszüntetését, akkor át kell alakítani a szervezet ama részét, amelyen ez a reumatikus betegséget fejlődnek, küzdenünk kell a hajlamosság, az artrizmust okozó húgysavas lerakódások ellen. Fentközltek előtámasztására közülük az alant megfigyelt:

Megfigyelés 1) X... urhölgy, 46 éves, egy reggelén magához hivatott. Két napja nagyon erős fájdalmat érez bal felső karjában. A fájdalom jellemzőre azt mondja, hogy „madárszárny” formájú területen éri a fájdalmat. A valószínűség: spontán, nagyon erős fájdalom, amelyet a legkisebb mozgásra, vagy nyomásra fokozódni a fájdalom terület a hátgerinc baloldalán kezdődik a lapocka területén folytatódva, az egész vállra és karra kiterjed. Főként a felső-kar első része különösen fájdalmas, az ízületekben semmi. Az ismerős anyára legyengült, hogy a beteg nem tud valamit kezni adni. A fájdalmat tűrhetetlennek élt nem tud aludni. Antipyrin, exalgin, fanacetin kezelés sem képes a fájdalmakat enyhíteni. Eredménytelen maradt 2 és fél gram aspirin.

forró téglát sőt egy erős chlorof, bromurel és moriumból álló folyadék előírása is. Mindezek alig hoztak pár órai álmot. Tekintettel arra, hogy a betegnél, már hosszabb ideje, az artrizmus tünetei mutatkoznak, ezt tanácsolom, hogy szedjen naponta 3 kenő Urodonal-t. A harmadik napon javulás mutatkozik. Az ötödik napon a beteg állapota kedvező, feltétl és majdnem gyógyultnak éri magát. Nehány nap múlva ismét hívják; a beteg kijár, folytatja foglalkozását, azonban panaszolja, hogy a fájdalmak nem múltak el teljesen. Elrendeltem, hogy szedjen továbbra is Urodonal-t.

X... urhölgyet 8 nap múlva láttam ismét, és teljesen helyre volt állva egészsége.

AZ URODONALT HOSSZU ESZTENDŐK ÓTA DICSÉRIK a világ legnagyobb orvosai

Az URODONAL KÉSZÍTMÉNY ELŐNYEI

1. Az URODONAL-t nem szokja meg a szervezet.
2. Az URODONAL kúra alkalmával nem kell különleges étrendet követni.
3. Szedhető az év bármely szakában.

A Mésadalombiztosító intézet orvosi kara is rendel URODONAL-t.

Kapható: Gyógyszertárakban és Drogeriákban

CHATELAIN KÉSZÍTMÉNY

MEGBIZHATÓ MARKA

* A DEJI AUT. ORTH. IZR. HITKÖZSÉG a f. hó 11-én tartotta szokásos évi tisztújító közgyűlését. Az elnöki állásba Berger Nándort választották meg egyhangulag, aki már a helyi Chevra Kadisanál mintegy 25 éven át működött, mint főgondnok, azonkívül mint iskolaszéki elnök is hasznos köztevékenységet fejtett ki és a lefolyt kultuszévben viselte már a hitközségi elnöki tisztségét. Alelnökké Rosenzweig Mórt, főgondnokká: Schléssinger Józsefet, gondnokká: Mátyás Ferencet, pénztárossá: Schönblum Jenőt, gazdává Klein Samuét választották meg. A választmány tagjai lettek: Ordentlich Ferenc, Schönberger Dávid, Kaufman Mihály, Weinstein Ábrahám, Adelstein Nándor, Majrovits Miksa, Rosenzweig Vilmos, Paneth Mihály, Albert Lázár, Legman Mendel, Szánder Noé, Salamon Hermann, Schieber Manó, Rosmann Tóbiás, Brettler Dávid és Weinberger J. Eizik. A választási elnöki tisztelet Schönberger Dávid, a jegyzői tiszteket Klein Nándor hitközségi jegyző látta el.

— A VALEA LUI MIHAI-I HITKÖZSÉG TISZTÚJÍTÓ KÖZGYŰLÉSE. Folyó hó 4-én tartotta meg tisztújító közgyűlését a valea lui mihai-i hitközség, amely a következő vezetőséget választotta meg: Elnök Feldmann Károly, alelnök Hoffmann Kálmán, pénztárnok Glück Lajos, gondnok Rappaport Gyula, ellenőr Friedmann Márton. A választmány tagjai: Grünfeld Béla, Weisz Sándor, Roth D., Beck J., Braunstein I., Fiedler S., Weisz H., Lőrincz H., Fisch S., Friedländer M.

* A CLUJI TALMUD TÓRA „SZINAJ” egyesület folyó hó 4-én tartotta tisztújító választását a következő eredménnyel: Elnök: Stern Hermann, titkárok: Kohn Mór és Klein Jeremiás, pénztárnok: Schwartzberger Mihály, ellenőr: Weinstein Mór. Választmány: Weisz Gyula, Wégh Márton, Guttman Márton, Goldstein Lajos, Léb Béla, Goldmann Béla, Salamon Izsák Lévi Ignác, Marmorstein Jenő, Katz Salamon, Mandel Jenő, Fisch Sami, Kohn Mihály, Wohl Emanuel.

— Halálozás. A viseul-de-susi zsidóságot nagy veszteség érte Leb Wolf hirtelen történt elhunytával. Leb Wolf a viseul-de-susi hitközségnek köztisztviselőben álló elnöke volt és a maramuresi zsidó közélet kiemelkedő egyénisége. Az ardeali központi iroda választmányi tagként mindig az ellenfelek kiegyensúlyozásán dolgozott. A környék szegényei között legendák forognak közszejön jótékonyága felől. 73 éves korán érte utól a halál. Családján és rokonságán kívül egész Maramures zsidósága mélyen megrendülve gyászolja.

— EGY GYÓGYSZER, amelynek használata mindég szerencsés kitűnő eredménnyel jár. A Pageol, amely elsősorban hatásos húgyszeri fertőtlenítő, gyors gyógyulást hoz vizelelő zavaroknál, a genny, vér, rost, homok sib materiákat eltávolítja. Ugyisint tehermentesíti a prostatát és tökéletes gyógyulást hoz mindenféle női bajoknál és az ivarszervek megbetegedésénél. Mindezekért a felülmúlhatatlan szolgálataitért tüntette ki bizalmával a közönség a Pageol-t.

— FEJFAJAST és az idegfájdalmak minden nemét sikeresen szüntetjük meg az ismert és több mint 5000 orvos által írásban is dicsért Tegal tabletákkal. De rheumás és csúzos bántalmaknál is nagyszerűen bevált a Tegal. A Tegalnak nem volna szabad egy házban sem hiányoznia. Minden gyógyszerárában kapható.

Az ardeali zsidóság legkedveltebb találkozó helye Bucurestiben

KATZ orth. kóser **restaurant**
Bucuresti, str. Carol 32. I. emelet

Hétfől kétre

Lisszabon. Sir Neill Malcolm, a Népszövetség menekültügyi főbiztosa a portugál fővárosba érkezett, hogy a legutóbb Genfben megkötött nemzetközi menekültügyi egyezmény jóváhagyását a kormánytól megszerezze.

Montreaux. Annak az egyiptomi delegációnak, amely az itt tartandó konferenciára összegyűlt, két zsidó tagja is van. Az egyik Izidore Feldmann, aki a vegyes büntetőtörvénykönyvek komitéjének főtitkára, a másik Leon Dichy, aki gazdasági titkára a delegációnak.

Berlin. Az orvosok hivatalos lapja közli, hogy Berlinben 6319 orvos él hivatásának, akik közül 1417 zsidó, azaz 23 százaléka. A sziléziai orvoskamara területén 12,8 százalék zsidó, Hamburgban 11,8 százalék, Hessen Nassau-ban 10 százalék.

Capetoron. A délafrikai kormány újabb megszorításokat alkalmaz a bevándorlókkal szemben. — Azoknak, akik március 31-ike után indultak el, nem csupán a letelepedést nem engedélyezik, hanem a partraszállást sem. Folyton újabb rendelkezéseket hoznak, amelyek lehetetlenné teszik, hogy ezentúl zsidó bevándorlási területnek tekintsék Délafrikát.

London. Sir Philip Hartog sajtófogadtatást rendezett, amelyen előadta mindazt, amit a szentföldi egyetemmel kapcsolatban az angol közvéleménynek tudni kell. A gyűlésen résztvettek: Sir Herbert Samuel, Weizman dr., prof., Norman Bentwich és Mendelsohn Erich mérnök. Elhatározták, hogy 10.000 fontot fognak évente összegyűjteni az egyetem céljaira Anglia területén.

Jeruzsálem. John Hathorn Hall, a palesztinai kormány távozó főtitkára április 16-án elhagyta Palesztinát. — „Davar” jelenti arab forrásból, hogy a városi munkanélküliség leküzdésére a kormány 150.000 fontot szavazott meg. Ez az összeg közmunkák létesítése útján kerül forgalomba. Ben Gurion két napig Felsőgalileában tartózkodott, ahol a zsidó kolóniák vezetőivel, a közbiztonság érdekében teendő intézkedéseket beszélte meg. — A Keven Hajjesod kolóniák nagyrésze, lefizette a második félevi részletét annak az összegnek, amelyet ki kellett fizessenek. — A Nir mezőgazdasági telepítéseket elősegítő társaság, amelynek alapitőkéje 250.000 font, elhatározta Tel Avivban tartott ülésén, hogy 5 százalék dividendát fizet. — A palesztinai kormány elhatározta, hogy tárgyalásokat kezd azokkal, akik igényt jelentettek be ama károk megtérítésére, amelyek őket érték a katonai akciókkal kapcsolatban. — Egy örmény orvos zsidó feleségét Safedben egy arab törrel megsebesítette. Egy arabot letartóztattak és úgy vélik, hogy nem politikai színezetű merényletről van szó. — Ekron mellett egy arab őrt súlyosan megverték és támadói kijelentették, hogy ezt azért teszik, mert zsidóknak tesz szolgálatokat. — Egy razzia alkalmából számos haurani arabot fogtak el, akiket kitaloncoltak az országból. — Az „Asifaa” c. arab lap csodálkozik, hogy még mindig 140 arab van Akkóban fogságban. Ezt fölöslegesnek tartja, mert hiszen a „közbiztonság” már helyreállt. (?) — Egy rendőri jelentés szerint Nablusban számos bombát és fegyvert foglaltak le, amelyeket ott arabok rejtettek. — Egy arab lap szerint a szíriai-palesztinai határon 25 zsidót fogtak el, akik illegálisan akartak az országba jönni. — A Nablus-Dsenini garnison 350 emberrel megerősítették. Angliából 61 ilju érkezett azzal a céllal, hogy a zsidó önvédelmi hadtestbe belépjenek. — Eliezer Skalecz nevű 20 éves németországi chaluc, Bet Alfa kolónián sátrában aludt, amikor egy ór kint elsütötte fegyverét és a golyó véletlenül az alvó chalucot találta, aki azonnal meghalt.

Lemberg. Zuravo községben április 7-én súlyos kilengések voltak. Antiszemita agitátorok a vásár napját felhasználva arra, hogy a zsidók ellen uszítsanak. Délben megkezdték a zsidó üzletek kifosztását és a piaci árusoknak menekülni kellett. A falusi tanács egy tagja elfogott egy rablót és átadta a rendőrségnek. Erre nagy paraszt tömeg gyűlt egybe és késekkel megsebesítettek két rendőrt és azt az embert, aki elfogta a fosztogatót, akit ki is szabadítottak. Erre a rendőrség szükségesnek látta a fegyverhasználatot, melynek során két paraszt meghalt, nyolc súlyosan megsebesült és azonkívül 50 embert letartóztattak. — A múlt év szeptember 17-én Stuczyn-ban (lomzai kerület) két hüligen megölte Cham Landsman kereskedőt. Most ítélték fölöttük a városi törvényszék, melynek során a tetteseket 2 évi, illetőleg 1 hónapi börtönrre ítélték. Az ügyészség felebbezett az ítélet ellen. — A lublini pénzügyigazgatóság rendelkezése szerint a zsidó kereskedőknek szombaton nyitva kell tartani korezmájukat. A rendelkezést azzal indokolták, hogy a szombat megtartása folytán a monopolt anyagi veszteség éri.

* ZSIDÓ HITKÖZSÉGEK KONGRESSZUSA.

Az Ardeal-Banati Országos Izr. Iroda (a nyugati szertartású Hitközségek Szövetsége) kebelébe tartozó összes hitközségek 1937 évi május 2. és 3. napjain Oradeán tartják XIII. kongresszusukat. Napirend: I. nap, május 2. vasárnap: Délután fél 3 órakor ünnepélyes megnyitó istentisztelet. Dr Lövy Ferenc targumuresi főrabbi beszél. 2. Délután 6 órakor a kongresszus megnyitása a Zsidó liceumban. Elnöki megnyitót mond dr Adorján Armin orsz. elnök. II. nap, május 3. hétfőn: A kongresszus folytatása délelőtt 9 órakor. 3. Emlékezés dr Kecskeméti Lipótról, mondja dr Vágóölgyi Lajos aradi főrabbi. Határozathozatal a Kecskeméti-alapítvány tárgyában. 4. Az Orsz Iroda 15 éves működése. Beszámoló, tartja dr Fischer József. 5. Szövetségi alkotmányok módosítása. Előadó dr Rosenthal Mór. 6. Különböző jelentések. 7. Pályázatok ügye. 8. Naptár ügy. 9. Járulékok megállapítása. 10. Számadások és költségvetés. 11. Választások. 12. Indítványok. Délután 4 órakor kultúrelőadás. 1. Megnyitó. Dr Kabos Béla. 2. Dr Drechsler Miksa timisoarai főrabbi előadása. 3. Dr Friedmann József satumarei főrabbi előadása.

— A BÉCSI VÁROSHÁZA ÉS EGY HEINE RELIF. *Wien.* A bécsi városháza egyrészt „Heine Hof”-nak nevezték. Most ezt az elnevezést, tekintettel a bécsi antiszemita beállítottságra, megváltoztatták, a feliratot eltávolították, azzal a Heine fejét mutató reliffel együtt, amely ott diszelgett a bejárat előtt.

— EGY CERNAUTI NÉMET UJSÁG USZIT A ZSIDÓK ELLEN. *Cernauti.* A „Deutsche Tagespost” című cernauti német napilap állandóan hitlerista szellemben ír és mindenütt ki akarja hangsúlyozni azt a tendenciát, amelyet szélsőséges felfogása megkövetel. Így legutóbb azt írta meg, hogy egy radauti gyárban merényletet követett el néhány zsidó munkás egy keresztény asszony ellen. A nyomozás erre vonatkozólag semmi pozitívot nem állapított meg, de a cernauti ujság már pálcát tör a zsidók fölött és egyidejűleg felhívást bocsájt ki, amely szerint okosan teszik a német nők, ha nem mennek zsidókhöz háztartási alkalmazottaknak. Természetesen a cernauti zsidó lapok erőlyesen tiltakoznak a hang és metódus ellen, amelyet ez a lap meg akar honosítani Bukovinában. Hangoztatják a zsidó lapok, hogy a nem zsidó háztartási alkalmazottakat senkisé megkényszeríti arra, hogy zsidóknál szolgáljanak, de szívesen teszik, mert általában emberibb és megértőbb munkaadóknak bizonyulnak. Tiltakoznak az ellen, hogy általánosítsanak, még ha a radauti eset meg is történt volna, mert éppen a napokban történt egy hasonló eset Cernautiban, amikor senkisé általánosított, holott zsidók nem voltak az ügyben. Ahogy a német híres kéjgyilkosokat, Haarmant, Deneket, Kürten Pétert nem azonosítják a német néppel, holott ezek fajtiszta németek voltak, úgy a zsidóknál sem lehet és szabad általánosítani. Végül azt kéri a cernautiak, hogy a hatóságok ne engedjék meg, hogy így uszítsanak a békés zsidó lakosság ellen és állják útját annak, hogy ilyen általánosításokkal rombolják le a megértés hidját és terjesszék a méletyt a romániai németiség körében.

TEL AVIVBAN FOGNAK KIKÖTNI AZ UTASSZALLÍTÓ GŐZÖSÖK IS. *Jeruzsálem.* — A palesztinai kormány elhatározta, hogy karantént épített az új tel-avivi kikötőben, amely lehetővé teszi, hogy a személyszállító oceanjárók is kiköthessenek a zsidó kikötőben. Ez az első hivatalos lépés annak érdekében, hogy a tel-avivi árukikötőből személyszállító hajók ki- és behajózási kikötője legyen. Ezzel kapcsolatban közlik a palesztinai lapok, hogy rövidesen a nagy hajózási társaságok közvetlen hajóforgalmat fognak beállítani, a különböző európai kikötők és Tel-Aviv között.

TIPOGRAFIA SONNENFELD ORADEA.

ORVOS A BETEGHEZ.

— Most menjen haza és igyon meg két pohár erős snapszot.
— Kérem doktor ur — írja fel ezt egy receptre?
— Miért irjak én fel pálinkát receptre?
— Mert az asszony különvéleményt jelenthet be.

VITA A ZSIDÓK ÉS KERESZTÉNYEK ESZÉRŐL.

Egy keresztény ember azt mondja a zsidóknak: — Miért van az, hogy a zsidók okosabbnak mint mi vagyunk?
— Mert mi halat eszünk. Ha adnál 200 lejt, akkor vennék halat, megennéd és te is olyan okos volnál, mint mi.
Néhány nap mulva találkoznak és megkérdi a zsidó, hogy izlett a hal?
— Nagyon jó volt, nagyon izlett, csak 200 lejt egy kicsit talán kevés volt?
— Ahá — mondja a zsidó — kezd a halnak meglenni a hatása.

POMPÁS EMLÉKEZŐTEHETSÉG.

Egy hitsorsoros utazik városról városra és előadásokat tart az emlékezőtehetségről. Többek között rendkívül pontos adatokat sorol fel, évszámokat, napokat, órákat, amelyekben bizonyos események ezer évvel ezelőtt megtörténtek.
Egy városban egyszer valaki meglátogatta a nagy emlékezőművészt. Kopogtat az ajtón, de hiába kopogtat, mert nem nyitják az ajtót. Végre ki nyitlik az ajtót, megjelenik a nagy „emlékező” és így szól:
— Már husz perce keresem az ajtó kulcsát és csak most találtam meg. Nem tudtam hova tettem.

VIRAGZÓ UZLET.

— Látja ott azt az embert, egykor virágzó üzlete volt.
— Milyen üzlete volt neki? ...
— Virágüzlete.

NEM KELLEMES.

Egy ember nagyon el volt keseredve és elhatározta, hogy öngyilkos lesz. Felakasztja magát. Eppen amikor kötözgeti magát a hasánál, belép a barátja.
— Mit csinálsz?
— Öngyilkos akarok lenni, mert rosszul megeszem a sorom.
— Hát miért kötsz akkor kötelet a gyomrodra és nem a nyakadra?
— Megpróbáltam a nyakamnál, de ott nagyon vág ...

FAJDALMAK KÖZEPETTE.

Egy snorer egyszer huszonöt botbüntetést kapott. Az ítélet végrehajtásánál szörnyű itéseket mérték rá. Mikor már a tizenkettediknél tartottak rettenetes fájdalmában felemelte a fejét, széténevezte és így szólt:
— Um Gottes Willen, zählt das hier einer?

EGY RABBI KESERVEI.

Egy tudós rabbiról mesélik, hogy egyszer a fővárosban járt egy orvosnál, aki többek közt azt is ajánlotta neki, hogy csináltassa meg a fogait.
Mikor legközelebb megint eljött, ismét felkereste az orvost, aki rögtön észrevette, hogy új fogszűrő ragyog a főrabbi szájában és örömmel mondta:
— Gratulálok az új fogszűrőhöz.
— Was hab ich davon — mondta a rabbi — es gehört dem Kile, wenn Sie mir kündigen, nehmen Sie's zurück.

TAVOL A HAZUGSÁGTÓL.

Reb Jankel tönkremegy és azt mondja a feleségének, nincs más hátra, elmegy kántornak.
— De hiszen egy csepp hangod sincs — szól az asszony.
— Annyi baj legyen, majd csak lesz valahogy. És elmegy a rabbihoz, hogy egy kántorbizonyítványt kérjen tőle.
A rabbi felszólítja, hogy énekeljen. Reb Jankel énekel, de hát az rettenetes, olyan a hangja, mint egy repedt fazék.
— Szerencsétlen — mondja a rabbi — hiszen egy csepp hangod sincs.
— Rabbi, — jajong Reb Jankel — öt gyermekem van, adja ki a bizonyítványt, hiszen nem ebben a hitközségben fogok énekelni.
A rabbi megsajnálja, kiállítja a bizonyítványt, de nem a szöveg alatt írja alá, hanem alul, az io pápir legalján.
— Rabbi — csodálkozik Reb Jankel — miért írta alul alá, hiszen az ilyen iratokat a szöveg alatt szokás aláírni.
— Na ja, — szólt a rabbi — aber es steht geschrieben, der Mensch soll sich von der Lüge fernhalten.